

NAGY LAJOS
EGY LEÁNY,
TÖBB FÉRFI

(Novellák)

Ára 40 fillér

TEVAN-KÖNYVTÁR EDDIG MEGJELENT FÜZETEI :

1. Forel Á.: Korunk kulturtörékvései. Ford. Dr. Fülöp Zs.
- 2-5. Karinthy Frigyes: Együgyű Lexikon.
- 6-7. H. de Balzac: Gobseck. Fordította Aranyossy Pál.
8. Casanova: Szerelmi kalandok. Fordította Révész Andor.
9. Wedekind: Haláltánc. Fordította Karinthy Frigyes.
10. Schnitzler A.: A hűtlen feleség. Ford. Franyó Zoltán.
- 11-12. Bán Ferenc: Új Isten. (Novellák.)
13. H. A. Giles: Kínai tündérregék. Ford. Zoltán Vilmos.
- 14-15. Ady Endre: Muskétás tanár ur. (Novellák.)
- 16-18. Tristan Bernard: A csendes férj. (Regény.)
Fordította Kosztolányi Dezső.
- 19-20. Nagy Lajos: A szobalány. (Novellák.)
- 21-25. Major Henrik Panoptikum. (Írók karrikaturái.)
- 26-28. Henri Murger: Bohémélet. (Regény.)
Fordította Aranyossy Pál.
29. Zsoldos Benő: Angol poéták. (Antologia.)
30. Láncki Jenő: Vallás és kapitalizmus.
- 31-32. Emile Verhaeren: Rembrandt van Ryn.
Fordította Aranyossy Pál.
33. Csáth Géza: Muzsikuskok. (Novellák.)
- 34-35. Kosztolányi Dezső: Mécs.
36. Johanna von der Nahmer: Hetéra levelek. Ford. Nil.
37. Brázay Emil: Sörnsen Dóra, a szeretőm. (Novellák.)
38. Casanova: Szerelmi kalandok II. Ford. Révész Andor.
- 39-40. Claude Farrère: Ópium. Fordította Szatmári Jenő.
- 41-43. Lakatos László: Egy pestileány története. (Regény.)
44. Ifj. Hegedűs Sándor: Hanna.
45. Flaubert: Irgalmas Szent Julián legendája.
- 46-47. Anatole France: A sovány kandur. (Regény.)
- 48-49. Kaffka Margit: Szent Ildefonso bálja. (Novellák.)
50. Juhász Gyula: Új versek.
- 51-55. Heinrich Mann: Ronda tanár ur. (Regény.)
Fordította Kosztolányi Dezső.
- 56-57. Révész Béla: Szentől-szembe. (Novellák.)
58. D'Annunzio: Pescarai novellák. Ford. Révész Andor.
- 59-60. Karinthy Frigyes: Írások írókról. (Kritikák.)
61. Erecmann-Chatrian: A három lélek. Ford. Karinthy F.
- 62-63. Kabos Ede: Szivárvány. (Novellák.)
- 64-66. Soyka Ottó: A kártya ura. (Regény.)
Fordította Török Balint.
67. Nagy Lajos: Egy leány, több férfi. (Novellák.)

A Tevan-könyvtár egyes száma 40, kettős száma 60,
hármasszáma 80 fillérért minden könyvkereskedés-
ben kapható.

TEI :

p Zs.

Pál.

ndor.

es.

ltán.

mos.

rái.)

Nil.

lák.)

ndor.

enő.

ény.)

lák.)

dor.

)

y F.

60.

és-

NAGY LAJOS:

EGY LEÁNY, TÖBB FÉRFI

NOVELLÁK

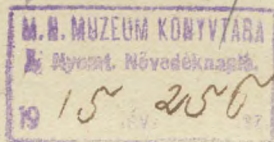
1915

TEVAN-KIADÁS BÉKÉSCSABA

~~Sluny
856/6~~

15.954/67

TEVAN ADOLF KÖNYVNYOMDÁJA BÉKÉSCSABA

I
a n
után
falt
üdv
kint
hán
hoss
dog
a n
is l
eme
más
Eze
bol
hog
mai
még

A
a k
Vid
sal
is e

EGY LEÁNY — TÖBB FÉRFI

Februári napon kezdődött ez a történet. Ezen a napon tiszta volt az ég és a levegő száraz. Délután napfényes foltok ingtak az Andrássy-ut aszfaltján, az emberek szívük friss dobbanásával üdvözölték a sárga napot. Mások elszálltak a tekintetükkel ki a liget felé s az elmúlt nyár néhány emléke mozdult meg a lelkükben, mintegy hosszú téli álom után, és a szemük kicsiny boldogságok új reményére felragyogott. Az est ezen a napon már valami végtelenül tiszta kis szellőt is hozott és ez a szellő igen enyhe földszagot emelt a szárnyán vagy talán csak ilyennek és más tavaszi leveles-füves illatoknak az ígérését. Ezen az estén sokan gondoltak a szerelemre és boldogtalan emberek áldott balgasággal hitték, hogy minden nyugtalanságaik tengerének hullámain tükrözően csillogó szelidséggé csókolhatja még valamely hön áhitott ajak.

* * *

Andor és János este kilenckor felkerekedtek a kávéházból és sétára indultak a Teréz-körutra. Vidámak voltak, gyerekes tréfákat üztek egymással és nevettek és örültek azon, hogy férfi létükre is el tudnak követni oly apró csinyeket, mint a

hancurozó diákok. Amikor egy fa mellett mentek el, János odanyomta Andort a fához. Andor azután megtorlásul előrebillentette a János kalapját, úgy, hogy az egészen a szemére csuszott. És szóval is ingerkedett:

— Hogy a lámpa a szemedbe ne süssön!

János úgy hagyta a kalapot és — ha már a kalapja ferdén állt, mint a részeg emberé — hát elkezdett tántorogni. Andor nevetett, János tántorgott és addig tántorgott, amíg sunyi orvtámadással egy inggombot bele nem csusztatott az Andor nyakába.

Még javában mulattak azon, hogy Andor nem tudta kivenni a nyaka és gallérja közül a gombot s mialatt hasztalanul erőlködött, a gomb lecsuszott a hátán egész az övéig — amikor egy gyönyörű termetű nőt pillantottak meg egy férfi karján. A nőn világos ruha volt, így tulkorán is egészen tavaszias; karcsu és mégis erős asszonyos testének lengése megsuhintotta a cimborák szívét.

A szerelmes pár elhaladt, Andor és János egymást uszítva-keserítve bámultak a nő után. Azután gyors hervadással elhalt a pajzánkodó kedvük és összeszorított ajkaikat körüllegte igaz szomorúságuk árnyéka.

Két nőt pillantottak meg a Király-utca sarkán, a villamos megállónál. A nők villamosra vártak; csinosaknak látszottak, János közeledett hozzájuk és szavaival vonta a barátját. Mentek a nők felé, hogy settenkedjenek körülöttük, hogy valamelyes kedélyes támadással ismeretségre bírják őket. De mielőtt még szólhattak volna, az idősebbik nő barátságosan mosolygott Jánosra

és
ism
kul
a n
nus
(Bá
volt
nos
mel
szél
sebl
a fi
öt h
A
a lá
nak
és k
nosk
a di
tiszt
fiuk
rom

M
gón

mür

J

terv

Szin

és egyszeriben nyilvánvalóvá vált, hogy ők ketten ismerősök. Egy perc alatt négyes társasággá alakultak és a fiatalemberek villamoson elkísérték a nőket a Wesselényi-utcaig; a nők a Gambriusba mentek, ahol már ismerősök vártak reájuk. (Bácsiról és néniről beszéltek.)

A nők nővérek voltak, az idősebbik kaszirnő volt régebben egy Andrássy-uti kávéházban, János onnan ismerte. A huga még csaknem gyermekleány, tizenhatévesnek látszott. Németül beszélgettek, mert a lányok bécsiiek voltak; az idősebbik tudott ugyan egy keveset magyarul, de a fiatal csupán németül beszélt, mindössze négyöt hete, hogy Pestre jött.

A fiatalemberek a Gambrinus előtt elváltak a lányoktól, az idősebbik leány megmondta annak a kávéháznak a nevét, ahol most van állásban és kérte a fiukat — szavait a régóta ismert Jánoshoz intézve —, hogy látogassák meg. Ehhez a diskurzushoz kedves és szerény mosollyal statisztált a kisebbik leány s biztatólag nézett a fiukra, inkább Andorra, aki igen szép arcu, kóromfekete kis bajszu férfi volt.

* * *

Mikor visszafelé mentek kettesben, Andor buzgón firtatta az új ismeretséget:

— Szép az a kicsi, mi?

— Igen, csinos — felelte János lomhán.

— Ezeket most már nem veszítjük el a szemünk elől, mi?

— Hát... persze hogy nem.

— Milyen kávéházat is mondott az idősebbik?

Jánosban most egy pillanat alatt határozott tervvé kristályosodott a lengő-hullámzó szándék. Színlelt meglepődéssel kiáltott:

— Ejnye! Hát nem figyeltél? Bizony... most én sem tudom, hogy mit mondott.

— A fene egyen meg! Neked mondta, nem nekem. Mégis elfelejtetted!... Én azt hiszem: Európa.

— Európa? Csakugyan, azt hiszem én is. Majd holnap, vagy holnapután megnézzük.

És János elnevette magát, mintha mulatságosnak tartaná friss kezdésüknek ilyen gyors megtörését.

Elhallgattak. Andor már kiesett a nőkkel való kapcsolatból. János azonban jól tudta, hogy az idősebbik leány most a »Cairo« kávéházban kasszírő, már el is határozta, hogy másnap meglátogatja őt és udvarolgat neki, mert a huga nagyon szép, kedvesnek is látszik, nagyon szeretné, ha a szeretőjévé tehetné.

János elment a Cairo kávéházba. Üdvözölte a kasszírőnőt, meguzsonnázott, azután odasétált a kasszához egy kis beszélgetésre. Kedveskedett a nőnek, érdeklődött apró-cseprő dolgairól és mintegy a szavakba kapcsolódón megkérdezte, hogy mit csinál most a »kis nővér«.

A leánynak tetszett a lágyszavu fiatalember, marasztotta a kasszánál, mintegy szemrehányásképen említette, hogy hosszú idő óta nem látta. Meghívta sétára is, kérte, hogy este nyolc óra után menjen fel hozzá, a Vasvári Pál-utcában lakik a hugával, 21-es szám alatt, első emeleten lépcsőházból nyíló szobájuk van. Otthon lesz a »kis nővér« is és majd együtt elmennek sétálni, de hozza el okvetlenül a barátját is, hogy négyesben legyenek.

János csak most tudta meg a leányok nevét,

Laumann Annának és Trudenak hívták őket. Trude volt a kisebbik. Anna dicsekedett, hogy ők jó családból valók ám, az apjuk jómódu iparos Bécsben, ő csak azért jött el hazulról, mert nem szeretett otthon lenni; van egy fivére, az katonatiszt, a nagybácsiuk ügyvéd...

Jánosnak eszébe jutott, hogy tegnap is, ha igaz, a bácsijukkal és nénijükkel volt találkozó-juk a Gambrinusban — és elismerően mosolygott. Azután János még Truderől kérdezősködött, de Anna nem szívesen vette a huga iránt való érdeklődést, János csak azt tudta még meg róla, hogy irodába jár.

Este negyed kilenckor megjelent János a Vasvári Pál-utcában. Kétemeletes ház volt a 21-es számú, János felment az első emeletre, kopogtatott a kis lépcsőházi ajtón. Halk női hang hallatszott. Kíváncsi arccal fogadták a lányok, mintha más is lehetett volna az érkező. De kissé aggodalmas tekintetük nyomban mosolygósra vált, bár a Trudeéban némi zavar vibrált. Nem is átalította nyíltan közölni kisded csalódását, szavait a nővéréhez intézve:

— Azt hittem, hogy az a fekete jön el.

János vidám nekilendüléseit kissé bilincsekbe verték ezek a szavak, de azért nem riasztották el, mert a kisleány nyomban kedveskedően nevetett Jánosra, egész arcán előmlött az a passzív szerénység, mely az egyszerű német lányokat jellemzi.

Anna azonban türelmetlenül érdeklődött:

— Miért nem hozta el a barátját?

János valami kifogást mondott. És már arra is gondolt, hogy ha máskor is követelik rajta a

barátját, egyszersmindenkorra elcsitítja a kérdészködést, azt fogja mondani, hogy összevesztek, már nem érintkeznek egymással.

Elindultak. Villamoson mentek ki a ligetbe. A villamoson történetesen úgy helyezkedtek el, hogy János és Anna egymás mellett ültek, Trude pedig Jánossal szemben. Közönyös dolgokról beszélgettek, szavaiknál nyiltabban beszélt a mosolyuk, a hangjuk és az egymásra nézésük. Trude csakhamar megtudta, hogy János őt kívánja és nem a nővérét és közölte Jánossal saját szimpátiáját. Anna megmaradt tévedésében, azt hitte, hogy János az ő udvarlója, bár megérezte a hugához való hajlandóságát is, ezt azonban jelentéktelen férficsapodárságnak ítélte.

A ligetben sétáltak, a lármás bódék közt is jártak — a porban — és éppen ekkor magyarázta Anna, hogy minden este kijönnek egy kicsit a »friss levegőre«. A lányok ringlispilen is ültek, János csak nézte őket, csudálkozott a passziójukon, de nem bánta, hogy a furcsa és szédítő forgás gyönyörűségükre volt. Valami fiatalember Annához sompolygott és beszélt hozzá, Anna komoly maradt és elnézett fölötte, majd Jánost kereste meg a szemeivel, János úgy tett, mintha nem látott volna semmit.

Hazafelé gyalog mentek. Anna mondta:

— Kár pedig, hogy nincs itt a »fekete«, mert sokkal helyesebb lenne, ha két párban mennénk, így szegény Trude unatkozik. János és Trude összerosolyogtak.

Trude egy német szaklapnál állott alkalmazásban, melynek »szerkesztősége« az Elemér-utcában volt. Reggeli fél kilenctől délután ötig

tart
a C
sorl
taln
felt
üld
vala
mel
szer
sziv
J
a C
ban
—
mor
—
akka
C
má
mén
gon
bad
Már
abla
mes
A
az a
pajk
nak
dül
A
evet
maj
teki
dolt
réve

tartott az irodai munkaidő; öt óra után elment a Cairóba — kikerült az Aréna-útra és a Faszorba — a kávéházban a kassza melletti kis asztalnál, közel a nővérehez, mintegy annak anyás felügyelete alatt, megkávézott. Egy kicsit még üldögélt, beszélgetett Annával, néha olvasgatott valamelyik bécsi újságból. Ilyenkor a lap mögül, mellyel elfödte magát Anna szemei elől, végigszemlélte a férfi-vendégeket és a csinosabbakkal szívesen akasztotta össze a tekintetét.

János másnap is, már kora délután, megjelent a Cairóba, üdvözölte Annát és most már nyíltabban érdeklődött a kis nővér után.

— Őt is szeretném már egyszer látni — mondta.

— Ide fog jönni. Ha várhat negyed hatig, akkor láthatja — beszélt Anna.

Őt után néhány perccel jött Trude. János már türelmetlenül várta, nyugtalan volt a reménykedése miatt, meg talán azért, mert azt gondolta, hogy sietnie kell, a szerelmet nem szabad várnia, a szerelemért cselekednie kell... Már messziről meglátta Trudét, mivel hogy az ablakban ült. Nem ujjongott a látásán, de kellemes megnyugvást érzett.

Anna megengedte a hugának, hogy Jánossal az ablakban üljön, de intette, hogy nem szabad pajkosnak lennie, mert még valami »rossz leánynak« hiszik azok, akik látják kávéházban, egyedül egy fiatal emberrel.

A leány igen mohón kávézott, két zsemlyét evett a kávéhoz. János gyönyörködött a gyerekes majszolásán, a leány pedig János élvező-bámuló tekintetén elnevette magát. De János arra is gondolt, hogy szegény lány lehet ez a Trude a nővérével együtt, ki tudja, hogyan élnek és egyálta-

lában megélhetnek-e. Ez a Trude mindenesetre tisztességes leánynak látszik, hiszen egész gyermek még. Most — ilyen hangulat lepte meg — kissé sajnálta is őt.

Később apró játékokkal szórakoztak, János német szavakat írt egy kis papirosra és azoknak a magyar értelmét — persze gyorsan levelezéssé fejlődött a játék és hamarosan papírra került: »ich liebe dich«, — erre következett az elismerő, sőt viszonzó válasz. Nevettek, mintha csak tréfa lenne az egész és óvatos pillantásokat vetettek a vizsgaszemű nővére. Anna figyelte őket és bosszusan ráncolta össze a homlokát, már a pincérekkel is idegeskedett, de a »gyerekek« nem törődtek vele, folytatták a kedves bajokról-feledkezést.

Kiderült a játékban, hogy Trude tud néhány magyar szót, de csaknem mind olyanokat, amelyeket leányoknak nem szabad férfi előtt az ajkukra venni, vagy legalább is efféléket. Ezekre a szavakra tehát nyilván pajkos férfiak tanították. A leány maga nagyon jóízűt nevetett, mikor ezt a tudományát elárulta, szinte azon örült, hogy erre alkalom adódott, János pedig rögtön nyomozni kezdte, hogy kitől, hogyan tanulhattott ilyesmit; Trude csak nevetett, kissé illetlenül vinnyogott, a világos válasszal pedig adós maradt.

Elbucsuztak Annától, az rendelkezett, hogy sétálniok nem szabad, a leány menjen egyenesen haza, János »ezuttal kivételesen« elkísérheti a házig. János diplomatikusan néhány tréfás szóval igyekezett Annát kiengesztelni, melyeken az elmosolyodott. Azután utánuk szólt, hogy nem bánja, egy kicsit sétálhatnak, de csak keveset,

menj
kiker

La
dolt,
nosna
nos
de le
De a
ságot
»Auf
dil..
lami

János

moly

A

bucsu
a kez
bekis
Itt,
Trud
izgal
János
nul
álltak
nos
bátra
solyg
val,
észbe
bába

menjenek végig a Fasoron és az Andrássy-utra
kikerülve menjenek haza.

Lassan lépdelték kifelé a Fasoron, Trude dudolt, valami tréfás kupléféle dalt is énekelt Jánosnak és megkérdezte, hogy ismeri-e azt. János dicsekedett, hogy ő is tud német dalokat, de leginkább csak operarészleteket, egyebet alig. De azután eszébe jutott, hogy tud egy kis csacsiságot németül, a régi brettlis népéneket, hogy: »Auf den grünen Wiesen schwimmt ein Krokodil...« Trude ennek a dallamára is tudott valami újabb pikáns verset.

— Hát ezt meg kitől tanulta? — kérdezte János vidám csodálkozással.

— Egy katonatisztől.

— Szép dolog! — mondta János nem komoly megrovással.

— Nem baj, — mondta Trude.

A kapu előtt még beszélgettek. Mikor János bucsuzott, Trude áradó melegséggel fogta meg a kezét, mire János még maradt egy percet, majd bekísérte a leányt a kapu alá, egész a lépcsőig. Itt, mert hogy ez már félig rejtkehely volt, Trude kissé elsápadt és az ajkai reszkettek az izgalomtól. A leány izgalma lángra lobbantotta a János vágyait is, ő is remegett már. Tanácstalannul és egymás kívánásától ösztönözve-bilincselve álltak ott, mikor valaki elhaladt a lépcsőn; János — ostobán — újra bucsuzott már, de Trude bátrabb volt és nem eresztette a kezét, csak mosolygott a fiura reszketőn és kissé vonta magával, ahogy már indulni készült. János most már észbe kapott és szóltanul felmentek a kis szobába, ahol némi zavarón, a más lélek balga és

ellenséges fordulásaitól való aggodalmaikon felül már mi sem állt utjukban, hogy egymás forró szeretésében hajoljanak össze.

Ezen az estén János felment Andorhoz. Az estéket együtt szokták tölteni; vagy a kávéházban találkoznak, vagy pedig János elment Andorért, annak a lakására.

János tétován járt fel-alá a kis szobában, nem szólt és révetegen bámészkodott, lelkét elöntötte az a momentán kielégültség, melynek kissé bus hangulata hasonlít a lobogó-világító tüzek elalvásának melankóliájához... Hanyatt feküdt a díványon és úgy várta, hogy a barátja elkészüljön az öltözködéssel. Andor minden este ilyenkor borotválkozott — amerikai gépével csaknem harsogó kaparást végezett a bőrén —, mosdott és átöltözött. Finom fehérneműi voltak, kézelős ingek, színes alsónadrágok és hosszuszáru selyemharisnyák, lakkcipő — francia formájú —, szép nyakkendői, öt és hét koronásak; a ruhái is, bár kissé keresetten színesek voltak, a polgári igények számára elegánsak lehettek. Andor, különösen frissen öltözködve, borotválkozás után, üdén csillogó arcbőrrel igen szép fiu volt, nem csak hibák nélkül való, mert hogy dus volt a haja, teljes és épvillogású a fogsora, a hangja pedig tiszta és baritonális zengésű, hanem ezen felül is értelmesség és szellemi-lelki szabályosság ömlött el az arcán, sőt némely részletek, különösen a homlok, szemöldök és a mélysötét szemek, érzéki lobogásra is indíthatták a nőket. Különösen félvilági nőknek tetszett, talán, mert a külseje több pénzt mutatott, semmint hogy igazat beszélt volna.

János
sürgel
tározó
Truden
való l
ravasz
hajlan
tökélte
hogy
megcs
gott a
előtte,
hogy
legelej
vét a c

János
nem a
nélkül,
leányt
mentek
ran tet
megnéz
nos ne
őt nézt
hívó te
ten mu

Ottl
tak, sz
János
szere
maradt
leány
orrát,
nak é

János, amikor már unta a várakozást, felült, sürgette a barátját és ahogy most el-elnézte, határozottan varázsló külsejűnek érezte őt — és Trudera gondolt és úgy tudta, hogy önmaga iránt való kötelessége volt a fogyatkozásait egy kis ravaszsággal megtoldani. Örült és mivel elemi hajlandósága mindig az egyenes nyíltságra ösztökélte, életerőiben gazdagabbnak tudta magát, hogy a hamisságot nem csak óhajtani, hanem megcselekedni is képes volt. Gunyosan mosolygott a barátján, aki igen komoly képpel tett-vett előtte, de hallgatag maradt. Elhatározta azonban, hogy később, amikor már a történet fonalának legeleje behuzódik a múltba, feltárja egész művét a cimborája előtt.

János és Trude naponként találkoztak. De nem a kávéházban, hanem most már Anna tudta nélkül, úgy, hogy János öt órakor megvárta a leányt az Elemér- és Hernád-utca sarkán; együtt mentek haza, karonfogva. Ilyenkor Trude gyakran tett enyhe szemrehányást Jánosnak, hogy igen megnézi a szép nőket, még utánuk is tekint. János nevetve mentegetőzött, hogy — például — őt nézték meg a nők és ő csak csodálkozott a kihívó tekintetükön. Ezen a kifogáson mind a ketten mulattak.

Otthon, a homályos, hűs szobában csókolóztak, szeretkeztek, nyalták-falták egymást, inkább János a leányt, mint fordítva. Trude nem nagyon szeretett csókolózni és János éhes és szomjas maradt, ha sokat és vadul nem csókolhatta a leány gyerekes kis »pofácskáját«, ajkát, szemét, orrát, szemöldökét, mindenét. Általában hiányosnak érezte a gyönyörűségüket amiatt, hogy a

leány nem volt fejlett érzékiségű, nem volt vad és lihegő, kemény és nemesen bestiális nő, aki ropantva szorít és esztévesztetten vonaglik és sőhajt és önkivületes, bódító-ittasító szavakat hórög. A kis Trude csak reszketett és kicsit elsápadt, majd kitüzesedett, halkan suttogott valamit, vagy a János nevét, vagy más segítő, közömbös szavakat, hogy: édesem, vagy: ó hagyj! Azután csak feküdt az ágyon, kissé aléltnak, kissé többre-tehetetlenül. És az elmúlt gyönyörűség tudatától szintén nem mámorosodott meg, nem lett gyönyörűen kábult és magasbaszédülő, hanem hamarosan összeszedte magát, rendezgetett az ágyon, a szobában — és mindent, mint egyszerű evést-ivást, feledett.

Inkább csak kedves és mulatságos volt szeretőnek a kis Trude. Elbájoló volt, hogy minden gyermeki tisztalelkűsége mellett sokféle felesleges szemérem teljesen hiányzott belőle.. Egyszer enyelgés közben édesen-hencegve mutatta a mellét, hogy az milyen fejlett már, pedig ő még csak tizenhat éves — és ekkor kigombolta a bluzát, kiemelte és felfedte a mellét, mint valami drága gyümölcsöt a takaró-borító levelek közül és mutatta Jánosnak, így dicsekedett vele. János csókjaival borította el a kis leányt és kábult szeretéssel úgy csüngött ajkaival a rózsás bimbón, mint egy csodálatosan nagy gyermek az anyján, akit első szerelemvágyaival illet meg.

János kedves mulatságai közé tartozott, hogy apró tréfás pofonokat adott a leánynak és alig bírt a nevetésével, mikor a leány félve hunyorgott, hogy vajjon nem lesz-e valamelyik kedveskedő pofon csipősebb a kelleténél... János a kórikus félő-grimasza miatt majmocsának nevezte a leányt és időnként enyelegve ömlengéssel

ismé
level
köz
a sz
latot
gere
más
nak,
akar
tesz
elria
moly
öntö
szem
sirva
jűk

T
kai
—
lenn
É
emb
—
—
mad
hog
meg
baj
hog
elke
szül
mon
cim
adat

ismételgette ezt a szót... Egyszer a leány, mikor levelet irt egy bécsi barátnőjének, gondolkodás közben mutató ujját a halántékához illesztette, a száját csucsorította, — János ezen is jót mulatott és ennek a póznak utánzásával gyakran ingerelte a leányt. Ez a játék különben halvány mása lehetett a férfi és nő szokásos nemi csatájának, melyben a férfi »támad«, a nő pedig, még akarván és áhítván is a gyönyört, furcsa és groteszk elhárító mozdulatokat végez és értelmetlenül elriasztó szavakat ejt... Máskor, ha Trude komoly volt, vagy sóhajtott, Jánost fájo melegség öntötte el és mosolygott, ez a mosoly és a csillogó szemek a legszebb emberi ábrázat, az, amikor a sirvafakadásunkat egy könnyü mosollyal védjük ki.

Trude kicsiny ujjaival pizsmogott a János ajkai körül és azt mondta:

— Miért nyírod a bajuszod? Sokkal szebb lenne egy kis hegyes, felkunkorodó bajusz.

És mutatta, ujjaival csiklandozván a fiatal ember arcát.

— Olyan hadnagyos? — kérdezte János.

— Igen, olyan, — felelte a leány és a harmadik mondatával már kielégítette azt a vágyát, hogy szóba hozza az első férfit, akit szerelmével megajándékozott. Egy szöke és felkunkorodó bajszu gyalogos tiszt volt. Csakhamar kiderült, hogy azért van most itt Budapesten, mert az apja elkergette hazulról. Most ő is elmondta, hogy a szülei micsodák és hogy ők igen jómóduak, megmondta pontosan a szüleinek nevét és a bécsi címüket. János igyekezett emlékezetébe vésni az adatokat, mert előrelátással már arra is gondolt,

hogy a szülők, ahogy elkergették a gyermeküket, ugyanugy vissza is kívánhatják — mégis csak tudnia kell, hogy hol keresheti meg, ha nagyon óhajtja majd látni... Az anyjával levelezett is a leány; jellegzetes kép: az apa, a férfi, azok közül való, akik csinálták és fenntartják a morált — az anya, a nő, aki türi és mutatja a morált, de nem veszi tulkomolyan, a gyermekéhez való tiszta emberi kapcsolatát nem szakítja el érte, aki okosabb, mint a férfi, akinek inkább praktikus megfontolásai vannak, semmint fanatizmusa. (Szebb és okosabb világ lesz, ha majdan nők is intézik a világ sorát!)

János firtatta, hogy miből élnek itt Pesten ketten, Trude és a nővére. Annának 40—60 forint fizetése lehet és valami ellátásféle. Ez két embernek nem elég. Mennyit fizetnek a szobáért? Lám, 25 forint csak a szoba! Ez már a fele annak, amit Anna keres. Trude az irodában 9-től 5-ig, tehát napi 8 órai munkáért 15 forint havi fizetést kapott. János káromkodott, amikor ezt hallotta. Ígérte, hogy jobb állást fog szerezni a leánynak. Andorra gondolt, akinek az ismerettségét erre a célra felhasználhatta volna. De akkor meg megeshetik, hogy Andor és a leány találkoznak! Ezt a tervét tehát elvetette.

Ez alkalommal igen halkán beszélgettek, mert a kis szobát a bérbeadó lakásától csak egy lezárt ajtó választotta el és most a szomszédos szobában asszonyok diskuráltak, a háziasszony és néhány vendége. Az asszonyok hangja áthallatszott, szavak és értelem azonban nem. Csészék és kiskanalak zörrenését is lehetett hallani, kávéztak. Trude, ha néha-néha János elfojtott hangja megcsendült, ijedten intette csendre és a kezével befogta a fiu száját. János tréfás ellenkezéssel

har
mag
ha
rög
zetn
kelő
áras
kivü
Tru
mar
meg
mad
hog
áll
hog
tozt
Ezal
assz
lett
ok
leán
talan
ágyr
rűsé
T
tétov
nem
T
Ann
Ján
vére
a le
szem
kód
hang
mez

Nagy

neküket,
is csak
nagyon
lezett is
fi, azok
morált
morált,
ez való
el érte,
prakti-
izmusa.
nők is

ten ket-
o forint
ember-
? Lám,
annak,
5-ig,
vi fize-
zt hal-
ezni a
eretsé-
akkor
alálkoz-

k, mert
lezárt
szobá-
és né-
atszott,
és kis-
véztak.
hangja
kezével
ezéssel

harapdálta a kis kezét, Trude óvatosan figyelt és magyarázgatta Jánosnak, hogy nagy baj lenne, ha a háziasszony meghallaná az ő szavát, mert rögtön megmondaná a nővérenek. Jánost a helyzetnek ez a veszélyessége ingerelte és új csatára kelő érzékiséggel kezdte a védekező leányt elárasztani. Ebben a percben léptek hallatszottak kívülről, valaki megállt az ajtó előtt és kopogott. Trudének még a lélegzete is elállt. Mozdulatlanul maradtak mindketten és figyeltek. A kopogtatás megismétlődött, hosszabb halk szünet után harmadszor is. Aztán újra csend lett. Nem tudták, hogy elment-e már, aki kopogott, vagy még ott áll az ajtó előtt és csodálkozva vár, úgy tudván, hogy a leány itthon van. Trude igen halkán sutogta, hogy fogalma sincs arról, ki lehetett... Ezalatt a másik szobából élénkülön érkeztek az asszonyi csevegés hangjai, majd néha-néha csend lett és úgy tetszett, mintha onnan is érthetetlen ok miatt figyelnének. János az ölébe tartotta a leányt, izgalma emelkedett, a vére zugott, hangtalanul megragadta a remegő kis nőt, a vetett ágyra rádobta és szerelmük legizzóbb gyönyörűségét ekkor aratták...

Trude haja borzas lett, szemei opálos fénnnyel tétováztak. Úgy érezte, hogy szemrehányást tennie nem lehet.

Trude még ezen az estén elmondta, hogy Annának van barátja, akitől pénzt is kap. Ezt János sejtette is. A leány panaszkodott is a nővére, meg árulkodott is rá. Jánost érdekelték a leleplezések, bár a kis leány bájosságát beszenyveződve látta, amikor a nővére ellen gyülölködő haraggal beszélt. És hogy e disszonáns hangulatától szabaduljon, néhány szóval védelmezte Annát. Ekkor Trude, hogy győztes ma-

radjon a vitában, meggondolatlanul önmagát is leleplezte:

— Velem is seftel. Engem is árul! — így kiáltott bosszusan, mint egy küzködő és gondterhes asszony.

János ajkai összeszorultak és a szennyes Élet érintését érezte a szívében.

A leány elmondta azután, hogy ő Anna akarata és kényszerítése miatt szeretője valakinek, Ödönnek hívják, aki az ő szerelméért értékes ajándékokkal halmozza el Annát. Le is írta azt a férfit, később a teljes nevét is és a foglalkozását is megmondta. János látásból ismerte őt, már a Cairóba is látta.

János szomorú volt. Arra is gondolt, hogy elhagyja a leányt, de ez igazságtalanság is lett volna, meg így, csökkent értékében is szerette őt. Azt tervezte, hogy végét veti a másikkal való viszonyának. Ugy gondolta, hogy nyíltan beszél Annával. Vagy talán elviszi a leányt a nővérétől. De a radikális cselekvések következményeitől kissé félt. Meg a saját anyagi erejét sem ítélte elégségesnek ahhoz, hogy a leányt eltartsa. És már előre gondolt a szakításra is, tudta, hogy ennek a viszonyának is vége lesz, mert valami nyugtalanító erő mindig új és új szerelmek keresésére üzte... Mikor Trude néhány napig beteg volt és ezalatt szeretkezésünknek mindannyiszor meg kellett állania a lányha csókoknál, egy izben, kínzó izgalmanak elcsitítására egy ismerős utcai nőhöz sietett... Ezután a cselekedete után alig elviselhető idegesség, valóságos kétségbeesés fogta el, silány és jellemtelen embernek érezte magát és nem voltak gondolatai,

amelyek nemesé-
neki sol-

Ilyen
tázialása
képzet t
Bécsben
sárga vi
tituáltta
és viszo
den tisz

Trude
legközel
töltheti.
hon, ez
bizonyán
fogadha
szombat
már köz
egyedül
fél tíz t
azaz, ha
menni.

János

— M
pózos bl

Andor
mult rá
azon, ho
bat este
amikor
mint ak
nakodott
lommal

amelyek megvigasztalták volna csupa szépert és nemesért küzködő lelkét. Arra is gondolt, hogy neki sohasem szabad megnősülnie.

Ilyen állapotban minduntalan kellemetlen fantáziálásai voltak Truderól is és különösen az a képzet üldözte, hogy valamikor külföldön, talán Bécsben, vagy Németországban járván, az éjszaka sárga világosságában Trudeval mint utcai prostituálttal fog találkozni, akiről, mint régóta viselt és viszontagságos ruha, már lerongyolódott minden tiszta erkölcs.

Trude egyszer azt mondta Jánosnak, hogy a legközelebbi szombaton az egész éjszakát nála töltheti. Anna szombat éjjel soha sincsen otthon, ezen az éjszakán a szeretőjével mulat és bizonyára annak a lakására megy, hogy a huga fogadhassa a rátukmált barátot. A legközelebbi szombaton azonban ez a barát, amint Trudeval már közölte, néhány napra elutazik. Trude tehát egyedül lesz a kis lakáson. János sétáljon este fél tíz tájban lenn az utcán, a leány, ha teheti, azaz, ha csakugyan egyedül lesz, le fog érte menni.

János szombat este felment Andorhoz:

— Ma este nem leszünk együtt — mondta pózos blazirtsággal —, valami kis nőügyem van.

Andor a vegyes érzések egész áradatával bámult rá. Egy kicsit irigyelte is, bosszankodott is azon, hogy egyedül kell maradnia, éppen szombat este, amikor tömve vannak a kávéházak és amikor az embernek már úgy kell unatkoznia, mint akár vasárnap délután. Meg Andor gyanakodott is már a barátjára; már a legelső alkalommal a kávéház nevének elfelejtésekor is gya-

nakodott rá. János érezte a gyanut, de nem törődött vele, inkább mulatott rajta; fontos csak az volt, hogy a célját elérte... Andor kijelentette, hogy ezen az estén otthon marad és olvas.

János már 9 órakor megjelent a Vasvári Pál-utcában és fel-alá sétált. Minthogy szombat volt, ebben az időben zárták a boltokat és csinos, munka után éledő leányok eredtek utnak, találkára, sétára, szórakozásra. János fütyürészett és mosolyogva nézegette meg a leányokat és úgy érezte, hogy biztos gyönyörűségért olyannal, aki szebb és ingerlőbb, mint Trude, szívesen elsietne a találkáról... Már türelmetlen volt és aggódó. Mivel nagyon vágyott az éjszaka gyönyörűségére, egyáltalán nem számított arra, hogy esetleg nem találkozhat a leánnyal. Új élmény várt rá, mert még soha nem töltött egész éjszakát nővel, de ideges nyugtalanságot érzett amiatt is, hogy vajjon nem lesz-e egészen furcsa és lehetetlen a helyzet, egy ágyban lenni és egymás mellett aludni a leánnyal reggelig... Minduntalan meg nézte az óráját. Némely sétálok, akik azzal töltötték el egyszerű estéjüket, hogy a házuk előtt föl-alá jártak beszélgetve, már figyelték őt, mert látszott, hogy randevuja van. Volt, aki kárörömmel szólt róla, mert már régóta várt és alapos lehetett a gyanu, hogy hasztalanul vár. Mindez szörnyen ingerelte Jánost.

Egyszer csak megpillantotta a leányt, aki egész háziasan, hajadon fővel és vállán átvetett piros kendővel lépett ki a kapun. János e percben messze állt a leánytól, de rögtön indult és sietett feléje. Ebben a pillanatban azonban törtetve, ideges-életerős dudolással és fujással vágatott el mellette a leány másik szeretője és János hirtelen zavarában csaknem köszönt neki. A meg

nem tör
rettenet

Trud
szemei
tüntek
ségtől,
telen át
söt nap
tenem!

Elme
rögtön
elutazik
lán azé
s a faln
nem lát
mereven
állapítat
mások
azután,
került g
somfora
a lépcső
gatózott
csak a
vány, g
perce,
értelmes
lekedeté
volt teh
közel á
vere let
nyomán
és ösztö
elindító
tett zaj

nem történt cselekvésnek még az ingere miatt is rettenetesen elszégyelte magát.

Trude és a másik férfi találkoztak, ott a János szemei előtt, a leány visszafordult és kéz a kézben tűntek el a kapuban. János elsápadt a szörnyűségtől, mellyel a sors egyszerre meglepte. Hirtelen átfutotta képzeletével az elkövetkező órák, sőt napok szenvedéseit és félve sóhajtott: ó Istennem!

Elmenni nem tudott. Várnia kellett. Értelme rögtön megokolta a várakozást: hátha csakugyan elutazik a férfi és most csak bucsuzni jött. Talán azért is sietett úgy... Ott maradt az utcán s a falnak dőlve bámult a kapu felé. De csak nem látta kijönni rajta a gyülölt másikat. Olyan mereven bámult, hogy azt is rögtön meg kellett állapítania, hogy talán észre sem veszi, amikor a másik kijön és amarra elsiet. Ez a lehetőség azután, meg a rettenetes ragaszkodás a veszélybe került gyönyörűséghez arra ösztönözte, hogy elsomfordált egészen a kapuig, befordult rajta s a lépcsőn a kis ajtóig is fölsompolygott és hallgatózott előtte. Halk beszélgetést hallott, csupán csak a hangokat, férfimorgást és a Trude halvány, gyermeki hangját. Ez volt életének az a perc, amikor a legtisztábban megértette, hogy értelmes ember is, olyan, aki egészen tudja cselekedetének a következményeit, embert ölhet. Ez volt tehát az a perc, amikor ő maga is közvetlen közel állott ahhoz, hogy embert öljön. Ha fegyvere lett volna, talán annak a tudata, a gondolat nyomán kelő aggodalom, az inger kábitó, ijesztő és ösztökélő megnövekedése és valami furcsa kis elindító mozzanat, mondjuk véletlenül elkövetett zaj, egy hangos lépés, vagy a kilincs meg-

érintése — és a rettenetes feszültség robbanásban omlik össze...

János tehetetlenül, a gyilkosság gondolatával és csodálatos, riasztó megértésével is, állott ott a kis ajtó előtt. Belülről most semmi hang nem hallatszott. A feszülő csend egyszerre, mint dörrenés hangja lepte meg Jánost és föleszmélt, eszébe jutott, hogy még meg is lephetnék — és már sietve menekülni akart kényes helyzetéből. De ebben a pillanatban, még mielőtt mozdult volna, hirtelen zajjal felnyílt a kis ajtó és boszszus csodálkozással állott előtte a másik férfi. János örült zavarban elindult felfelé, a második emeletre. Rögtön Trudera gondolt és máris nem tudta, hogy annak kíváncsi-aggódó tekintetét is látta-e megcsillanni a férfi mögött, vagy nem... Öt-hat lépcsőfok után hallotta, hogy az ajtó becsukódott — és rögtön — a szimbólum hozta meg a gondolatot — úgy érezte, hogy Trudeval való viszonyának vége, többé nem kerülhet a leány szeme elé.

A Vasvári Pál-utcából egyenesen Andorhoz sietett. Az ő vigasztaló szavaiban akart megnyugvást lelni, meg különben is elviselhetőbbnek gondolta szegényét és fájdalmát, ha nem lesz egyedül. Andor csodálkozva fogadta és rögtön leolvasta az arcáról, hogy az előre bejelentett »nőügynek« kellett balsikerrel végződnie... János levetette a felöltőjét, letette a kalapját és föl-alá sétált a kis szobában, mintha semmi külön szándékkal nem jött volna, hanem csak azért, mert egyedül unatkozott. Még ezt is kérdezte, vontatott szavakkal:

— Mit csináltál? Olvastál?

Andor mohón kezdett kérdezősködni:

— No, mi van veled? Mi történt?

János ledőlt a divánra, mindjárt nem felelt, azután csak emmyit mondott:

— Semmi.

És sóhajtott is és mint fáradt állat a korbácsütésre, úgy várt a további kinzó-faggató kérdésekre.

Andor nem kérdezte tovább. Mivel az első kérdésre nem felelt, azt hitte, hogy nem akarja elpanaszolni kudarcát.

Jánost az is bántotta, hogy Andor nem faggatja nagy kíváncsisággal. Egy pillanatra meg is bánta, hogy feljött. Azután csak vergődött, végre magától kezdett beszélni. De amíg megszólalt újra, azalatt már meggondolta, hogy nem mondja el egészen az est történetét. Tulságosan komisznak és szégyenletesnek tartotta az utolsó mozzanatot és félt, hogy a barátja ezt már nem lesz képes csupán csak részvéttel hallgatni. Felfedte ellenben, hogy kicsoda a leány, akivel viszonya volt és akivel ma is együtt kellett volna töltenie az éjszakát.

Andort azonban nem lepte meg a közlés, mert, habár eddig csak halvány gyanu bántotta, most úgy érezte, hogy egész biztosan tudott mindent. János nem törődött a közönyösségével. Az esti kudarcáról csak ezt mondta:

— Ma este azonban nagy baj történt. Igen nagy baj. A leányt örökre elvesztettem.

Mind a ketten hallgattak. János melle izzott a gyötrelemtől, meg-megvonaglott és újra jajongott:

— Ó, az ember nem is tudja, hogy hogyan rosszabb: nő nélkül, örökös sóvárgásával a nőnek, vagy így, új kinok és új bánat egész tengerében.

Andor gyerekes csodálkozással bámult a barátjára és az igaz emberi irigység, mely az ő szívével megszorongatta, felelet lehetett volna a János elméjét hánytorgató kérdésekre . . . Később így beszélt Andor:

— Kérlek, ha csakugyan vége a szerelmeteknek, azt hiszem, semmi okod nincs arra, hogy most már engem össze ne hozz a leánnyal. Most már igazán megmondhatod, hogy hol találkozhatom veled. Azt hiszem, ez kötelességed is.

János keserű ingerültséggel felelt:

— Ez, kérlek, lehetetlenség. Hidd el nekem, hogy lehetetlenség . . . Annyi nő van a világon, miért akarod most éppen ezt. Azért, mert az enyém volt? Hagyjuk ezt. Majd belátod, hogy nekem igazam van. Mást szívesen átengednék, de ezt nem.

Andor bosszusan legyintett a kezével, azután, ha már neki végleg le kellett mondania Truderól, egy okos tanáccsal szolgált a barátjának:

— Én nem tudom, hogy mi történt köztetek, de annyit mondhatok, hogy egy nővel való dolga az embernek sohasem romolhat el végleg. A szerelem, ha a férfi nem rut és nem ostoba, csak akkor válik reménytelenné, ha a nő meghal. Addig azonban soha.

Ez a vigasztalás jólesett Jánosnak.

* * *

János, mikor már kiheverte akut fájdalmait, úgy elmélkedett, hogy még sem volt elég oka Truderól lemondani. Hosszas habozás után, mivel a leányt nagyon kívánta és csendesen sajnált miatta a szíve, elhatározta, hogy kísérletet tesz viszonyuk fölújítására. Azt nem akarta, vagy nem merte cselekedni, hogy megvárja szokásos

talál
rály-
zajár
lenü
M
deva
a leá
fogo
tek.
tént
végle
muk
hogy
fal n
halál
a leá

találkahelyükön. Elhatározta tehát, hogy a Király-utcában fog sétálni, arra szokott a leány hazajárni. Mindaddig sétál, amíg egyszer »véletlenül« nem találkoznak.

Már az első sétája alkalmával találkozott Trudeval. Mindketten gyávák és izgatottak voltak, a leány egészen elsápadt, mikor Jánossal kezét fogott. A nevezetes est eseményeiről nem beszéltek. Ugy tettek, mintha semmi különös nem történt volna velük. Sorsukat ez a viselkedésük aztán végleg megpecsételte. Elvesztették már a bizalmukat önmaguk és egymás iránt, meg is érezték, hogy legyőzhetetlen akadály, valami láthatatlan fal mered közöttük. Szerelmük lassu és vontatott halállal halt meg, a fiatalember soká bánkódott, a leány kevésbé, ő hamar megvigasztalta magát.

AZ ISTENI NŐ

Éjjeli egy óra volt. Egy kávéház ablakában ültem és kibámultam az éjszakába. Sárga kis lángok szomorkodtak a roppant sötétségben. Néha egy-egy utca leány járt el az ablakom előtt. Körülbelül azon gondolkodtam, hogy most már minden késő. Én már eltengődtem az életemet, már elfáradtam, mindörökre elszomorodtam. Huszonnyolc esztendő alatt nagyon megöregedtem. Igaz, lesznek még szép dolgok is, talán még szeretni fogok néhány pompás nőt, de mindez mi lett volna előbb, csak öt esztendővel is előbb!

Jobbkezem a hideg márványlapra hullt, künn sirtak a lámpalángok. Izzó érzéseim megemelték a szárnyaikat, és mint vörös galambok szálltak, belehulltak a fekete éjszakába, szétözlöttek zugó röpüléssel, mintegy valamely üzenetért sajgó, csodálkozó, kérdező lelkem számára. És vissza nem tért egy sem.

Egy nő haladt el az ablak előtt. Testét krémszinű köpeny fődte. A nő rámnézett és a szemével mosolygott. Világos volt az arcbőre, a haja szőke, fehér kalapján nagy kék toll lenggett. Már el is tűnt, kezei a köpenye zsebeiben pihentek, köpenye hozzáfeszült remek testéhez.

Utána siettem. Amint kiléptem a kávéház ajtaján, ő már távol járt, meg-megvillant a köpenye. Heves, éltető lélegzetet vettem, mintegy megkorbácsoltam lábaimat és utána siettem. Amikor utolértem, megállt és rám nézett. Szólni akartam, — reszketett volna a hangom — de ő megelőzött.

— Ugy szép, ha nem menti magát. Akartam, hogy hozzám jöjjön.

— Ó, boldogság! Mi legyen hát az első szavam!

— Mondja, hogy szép vagyok.

— Gyönyörű. Oly gyönyörű, mintha már nem is lenne, mintha én nem lennék, mintha e percben a régi rajongó ifju volnék és ábrándozván elképzelném magát.

Megindultunk. És felujjongtam:

— Hallja, hogy összecsendülnek a lépéseink? Ó, én alig is merek örvendezni! De mégis boldog Isten műve, hogy így a szent éjszakában találkozhattunk!

— Szép az éjszaka. En éjszakánként bolyongok a néptelen utcákon, lassan és merengve, egy magányos férfi még rám nézni is csak lopva mer. Gyönyörűek a néptelen és sötét utcák. Az éjszakai néptelen utcák járójában fellobog az életláng, mert remél, mert még várhat valamely csodát.

En mentem a remek nő oldalán, boros novemberi éjszakán és magamba szívtam az illatát. A köruton jártunk. Csend volt, az aszfalt szürke volt, a házak lehunytt ablakszemekkel aludtak, előttünk egy ittas ember dülöngélt, messze és magasan nagy villamos reklámrózsza viritott... és én azt éreztem, hogy mindig is minden úgy jó, ahogyan van.

— Most már tudom!.. En féléljszakákon át elültem a kávéházablakban és kibámultam a semmibe. Most már tudom: magára vártam.

— És én eljöttem. Éjszakánként bolyongtam, vágyakoztam a szerelemre, kerestem a férfit... és most megtaláltuk egymást. Ó, mennyit szenvedtem!

A hangja lágyan, kissé fátyolosan és rezgően csendült és én tudtam, hogy így szép a hangja, szebb, mintha egész tisztán csengene.

— És ha most már boldogok lehetnénk...

— Igen... ha már boldogok lehetnénk.

— Néha már meglegett előttem a boldogság, de amikor feléje nyultam, ellibbent. Már-már eléem jött éjszakai bolyongásaimban és már-már a fejemre tette a kezét... Egyszer egy férfi sokáig követett, lappangón és tűnődve, nekem tetézett, megszólított és azt mondta: Jóestét, megengedi-e?

— Elüzte...

— Igen. Elüztem. Még valamit beszélt azután és a hangja már-már elakadt és nagyon reszkett, mégis elüztem, mert már gyűlöltem. Büszke vagyok; azt akarom, hogy aki engem szeret, az megérdemeljen engem. Mert én nagyon szép vagyok és nagyon, nagyon tudnék szeretni.

— Férfinak és nőnek, hogy szerethessék egymást, meg kell érdemelniök egymást. Gyönyörű boldogság, hogy eljött értem, de szent bizonyos, hogy ezt megérdemeltem. Én megérdemeltem egy isteni nőt, aki virul és illatos, a ruhája selyem, a lélek galád bilincseit már elszórta és vágyai az égig felloboznak.

— Az én szerelemvágyam oly hatalmas, hogy testemből kitörve, betöltené az egész mindenséget.

— Maga szép és szőke. A fogai villogó fehérék...

— A szemeim mint mozgékony fekete kis bogarak...

— A teste karcsu és gömbölyű. Külön-külön isteni látvány: ruhában, lebegő-tapadó vékony ingben és meztelenül. Testének bőre szeliden fénylik, mint romantikus éjben az ég...

— A szobám falait bordóvörös tapéta borítja, mintegy meleg embervérben fürösztötten. A szőnyegem kék és puha, nyári ég egy részlete a lábaim alatt. A csillárokról sárga, piros és kék virágok függnék, művirágok, holtak mint a butorok és a tárgyak mind, — az élet én magam vagyok. A szobám egyik fala, ameddig a kezem felér, drága velencei tükör. Ha meztelenül, kibontott hajjal eléje állok, a hajam leomlik ragyogó csipőkre és körülfolyja duzzadó testemet... És én ebben a szobában, lágy melegben, mámorító illatok közt gyakran heverek, hanyatt fekve egy izmos díványon, és ábrándozom. Ábrándozom az élet lehetőségeiről és elképzelem a gyönyört. Felgyulnak és szomju lángokkal lobognak a vágyaim. És hiába!

— Szegény leány, — szoltam részvételtjes hangon és megfogtam a kezét és a kezének bővös érintésére megremegtem és a lány kezét küzködő hévvel szoritottam. Ő gyöngéden mosolygott:

— Talán...nem is vagyok leány. Már voltam asszony. A nevem: Magda.

— Asszony volt! És...néha mégis boldog volt...

— Soha. Ha az uram szeretett, a testem közönyös maradt és a lelkem sirt.

— Miért történt ez így?

— Mert én a szerelmet akarom! A férfit! A szépet és kitűnőt! Férj és feleség; nem szeretem ez, ez az előre eltökéltség; ez a kényszerűségnek bus boldogsággá magasztalása.

— Csak elképzelései vannak a szerelemről?

— Csak szép elképzeléseim... Egyszer megcsókolt egy férfi, az szép és erős volt. Az ajkai piros volt, mint a friss, véres hus és a fogai olyanok voltak, mint apró porcellánszemek. És a lehellete oly tiszta volt, mint a hegyi szellő.

— És?

— Semmi, megcsókolt, én pedig eltasztottam magamtól.

— Ó, miért tette ezt? Ez nagy bűn volt, — szóltam aggódva.

— Mert megcsókolt és aztán mosolygott és amikor szólt, a hangja frissen csendült... Én eltasztottam, mert azt akarom, hogy aki engem megcsókol, ha a meztelen Achilles is, a térde remegjen és elsápadt arcán könnyek peregjenek végig.

— És még mik történtek?... Mondjon el mindent, — kérleltem szinte bánatosan.

Egy férfi, egy dús gazdag férfi... gyönyörű volt, borotvált magas ember. A szeme kék volt, olyan volt, mint egy remek hollandus vagy finn ember, egy festett pásztor, a haja szőke és olyan mint a gyapju. Megölelt, acélosak voltak a karjai, én a szemem lehunytam, az ajkaimat összeszorítottam és még vártam, valamit még vártam... és ő egészen a fülemhez hajolt, a lehellete perzselt és vonagló hangon beszélt és... kincsekről beszélt, a fele vagyonát ígérte nekem.

— És?

— Én szíven tudtam volna szurni a hitványt.

— Ó, ezek a szerelem gaz rablói.

Hosszu hüvös utcán jártunk. Egy szürke ház előtt, egy komor barna kapu előtt megálltunk. Szemközt nagy telek terült el, az álmos ég óriási darabját láttuk. Messze sárga világosság ömlött. Mellettünk egy fekete, szenvedő alak kopogott el... Mi nemsokára fenn leszünk a vöröstepétás szobában. Melegben, parfümillatban. Az isteni nő szóke haja meztelen karomon ömlik majd keresztül és a csillárok ujjongó fényt hintenek ránk... És odalenn némán keresztezik egymást a bűvös és keskeny utcák és fáradtan, reménytelenül baktat rajtuk egy-egy nyomorult alak, akinek agyát feszegetik a tompa gondok...

Egy kis asztalkán, teáskanna alatti, kékes, szégyes spirituszlámg lobogott. Egy-egy karcu, omlatag cigarettára gyújtottunk, az isteni nő pajkosan elfujta a gyufámát és kacagva maga gyújtotta meg a cigarettemet... A tükörnek fordult, megoldotta illatos haját és mialatt én fehér selyembluzának kapcsait bontottam, csodálkozva bámulta önmagát. Az állán ferdén egy kis metszett seb helye látszott, bájos ékesség rajta, amely így látásra tulvilági, szinte elképzelhető lényéből őt igazi emberré, hus és vérből való nővé varázsolta, mintegy átkarolhatatlan messzeségből hozzám közel hozta.

Egymásba borultunk. Vonagló ajkaink egymásba kapcsolódva összetapadtak, a fogunk pendült, a nyelvünk piros hegye összeért s a boldogság árama átfutott a testünkön. Egymást átölelve küzdelmesen szoritottuk az egymás testét; rózsaszínűre festettek bennünket a piros fa-

lak, a nő szöke haján bronzfények ragyogtak. Így álltunk sokáig. Mikor a karjaink szétnyíltak és párás ajkaink leszakadtak egymásról, mélyen sóhajtottunk:

— Ez a csók, amelyért oly régóta sóvárog-tunk, amelyért annyit és oly mélységesen vágyakoztunk, hogy végre megadatott nekünk.

Az isteni nő nézett rám, mosolygott, a mosolyában rejtelmes szomorúság rezgett.

— Ez a boldogság, — szóltam és ahogy a nő meztelen nyaka, válla és karja örökre beléformálódtak a lelkembe, kicsordult a könnyem.

— Ez a minden vágyak beteljesülése. Ez a jutalom az életünkért. Ez a jutalom azért, hogy borzadunk a haláltól, hogy dicsérjük a tiszta eget, hogy mosolygunk, ha valaki szeretettel megsimítja a hajunkat és gyűlöljük azt, aki megbánt.

— Ez a jutalom azért, Magda, hogy nagyon kétségbesetten kiáltoztál, amikor valamikor még kisleány korodban egy sötét szobában egyszerre csak egyedül maradtál... Ez a jutalom azért, hogy egyszer, amikor már elapadtak a könnyeim, egyet sóhajtottam és ájultan estem el.

Ujjongva vettem most égnek mindkét karom, meresztett ujjaimat mintegy lecsaptam a kincstre, amely az enyém, átfogtam a nőt, szemét, száját, arcát és nyakát, elborítottam a csókjaimmal, csókoltam megbomlottan, falánkul, mintha minden gyönyörűségek rajta illatoztak volna és mintha mindet le akartam volna marni róla. Aztán elcsendesedtem és lihegve és mozdulatlanul tartottam őt a karjaimban...

Ő mintegy alétan csüngött, a feje lehanyatlott, képe megduzzadt forró vérétől, a szemei elborultak, az ajkai mosolyogtak és mintha még

sirt volna. Azután felkacagott, kifeszítette magát a karjaimból, a tükörhöz futott és gyors, meg-megakadó mozdulatokkal ledobta magáról se-lyemingét, karjait összekapta a keblén, féktelenül kacagott, melleit mint két kis babuskát dédel-gette. Jobbkarját felnyújtotta és kiáltott:

— Nézd, épen ilyen magas a tükör! Látod?

Tántorgó mozdulatokkal közeledett, felém for-
dult, nevetett rám, a nyakamba rohant, csókolt,
falt, magához szorított és forrón zihálva vont...

Ahogy a diványhoz értünk, egyszerre megszűnt a kacagása, leült, gátlólag vetette kezét a mellem-nek és reám nézett, mélyen a szemembe. Tekin-tete a lelke legmélyéből tört felém. És most va-lami szomorú fájdalom jajdult fel a szívemben. Ez a fájdalom az ő tekintetén át érkezett hoz-zám. Mintegy bus, nagy messzeségekből. Kezem, mellyel a karját fogtam, lehanyatlott. Hangunk elhalt, a nyelvünk elbénult, hosszan némán néz-tünk az egymás szemébe.

Aztán mégis... új erőre kapva, bár csökkent reménnyel, beszélni kezdtem és csaknem sirán-koztam már:

— Szeretlek... és mindörökké téged foglak szeretni. Lám, tudtam, mindig tudtam, hogy aki a legszebb nő a világon és a légizzóbb, az lesz az enyém. Boldog vagyok és... talán bőségesen is tudnék áradozni, de te... csodálatosan elszomorodtál, lezártad az ajkaidat és ime, nem örülsz annak, hogy melletted térdelek és forró leheletem a kebleden ömlik szét.

Ő csak nézett rám nagyon szomoruan.

— Bizonynal balga gondolatok bántanak. Üzd el őket, édesem. Ezek a gonosztól valók. Majd én elűzőm őket. Tüzzre vetjük és felperzseljük

őket. És ujjongva, vad buja tánccal körül-lejtjük őket. Csókollak és csókolj!

És a fejemmel föléje borultam. Ő a szemem elé vetette a kezét és elüzte szomju számat. Kiegyenesedtem, az árnyékom gyáván elfutott a testéről. Mintha kegyetlen kezével megütötte volna a szívemet. Minden feketébe borult előttem, majd izzó vörösbe gyult és amikor újra láttam, már nagyon tisztán láttam mindent magam körül, egy meztelen, remek, szomoru nőt láttam feküdni, a piros divány egy szegletét láttam, a falat láttam, balról a tükröt mintegy csak sejtettem, egy kis kerek, fekete asztalt láttam, amelyen a kék spirituszláng utolsót lobbant... Tétlenül hallgattam, még az ellobbant lángon is elmerengtem. Vége! Most már vége mindennek, mert ez már nem szerelem. Nem a vágyak összecsatlása; már ez könnyörgés, legfeljebb viaskodás, fenyegetés, elkábitás, — ez már az örök boldogtalanság, a tökéletes bukás, rettentő katasztrófa!

Az isteni nő hanyatt feküdt, a karjai párhuzamosan heverték a teste mellett, a tekintete a semmibe meredt... Megérintettem a testét, mozdulatlan maradt, megfogtam a karját, magam felé vontam; ő hagyta, könnyen hajlott a kar. Rettenetes volt! Valami véres düh öntött el, mindkét kezemmel hirtelen megragadtam és meg ráztam. Ő némán tűrte ezt, amikor pedig eleresztettem, dermesztő nyugodtsággal szólt:

— Ha akarsz, kirabolhatsz. Nekem gyönyört már nem, csak fájdalommal nyujthatsz.

— De miért? Miért van ez? Hiszen ez irtóztató!

Ő nem felelt, csak a kezét lengette, hogy még kérdezvén se bántsam őt.

Les
inkább

—
kértél
küled
szakán
mindig
re, vor
hogy
volt, h
remek
láttam
omlan
közben
közt, l
örizzer
telek,
nyege

Ma

ban, a
ugy, l
ves zo
szeretl
nőt. A
tény,
Magda
mellel
neken
ben a
néztél
ha az

Ő

—
—
—
már s

Lesujtva hallgattam. Aztán még könyörögtem, inkább csak halálosan megsebezve nyöszörögtem:

— Magda! Hiszen kívántál engem. Hiszen kértél engem. És én most már nem tudok nélkülüled élni. Én mostanáig vártalak téged. Én éjszakánként, amikor behuzódtam a takaróm alá, mindig sirtam érted. Én éjszakánként a mellemre, vonagló szívem fölé, hideg borogatást raktam, hogy enyhítsem a sóvárgás fájdalmait. Teérted volt, hogy mindig, amikor már szerettem egy-egy remek nőt, cudarul elüztem, mert porig alázva láttam minden nagyszerű elképzelésemet összeomlani. Magda, az is csak érted volt, hogy napközben vidám és nevető arccal járok az emberek közt, bohóságokat mondok nekik, csak hogy megőrizzem az életemet addig, míg téged nem szerettelek, mert különben lelkem sötét halmainak fenyegetései alatt holtan omlanék össze.

Magda! Én emlékszem, már kisgyerek koromban, amikor még csak hat éves voltam, elbujtam, úgy, hogy senki nem láthatott és akkor keserves zokogással sirtam, hogy nagy lehessen már és szerethessen igaz szerelemmel egy nagy, remek nőt. A könnyeimtől, emlékszem, egy kis kék kötény, amelyet akkor viseltem, csurom viz lett. Magda, én megérdemellek téged és csak én érdemellek meg. Mert senkinek az nem volnál, ami nekem. Te tudod ezt, mert megláttad szemeimben a bibor vágyat, amikor az éjszakában rám néztél, a mosolyoddal magadhoz hívtál. Magda, ha az enyém nem leszel, itt kettéhasad a szívem.

Ó bánatosan, halkan suttogta:

— Nem leszek a tiéd.

— De miért nem? Miért?

— Sem a tied, sem a másé. Nem leszek én már soha senkié.

Itt volt előttem a végtelen bizonyosság. Szólani nem tudtam. Ő így beszélt tovább, halkán, lágyan és reménytelenül:

— Örökkévaló már az én fájdalmam. Ha megbolygatod a lelkem, csak régi sebeket szakítasz föl. Ő, vétkeztem-e én és mit vétettem én, hogy eredendőleg féltem a boldogságtól!

Kissé elhallgatott. Arcán is átvonult a harc: mintha nem is akarna már többet mondani és mégsem tudná a kitörni vágyó áradást elfojtani.

— Ó, jaj, miért volt, hogy kívántam a csókot és mégis megvédtem magam a csók ellen? Ó miért volt ez, mondd! Mondj valamit, nyugtass meg, hogy: mindenáron így kellett-e ennek lenni?

Hirtelen szólni akartam, már szinte a nyelvemem volt: »De Magda! édes, boldogtalan nő!« De ő mintegy vitázva ellenem és előre nagyon szenvedve a vigasztalástól, tovább beszélt:

— Megbocsáthatom-e bárkinek, megbocsáthatom-e neked is, hogy annyit szenvedtem! Ha voltál, miért nem tudtad, hogy én is vagyok és lélegzem és két fogsorom összeszorítom és amikor rámborul az éj, felsóhajtok a csillagokig?... És miért nem jöttél, hogy vaskezeddel megragadj, összeroppants, belém fojtsd a gyáva sikolyt és megválts! Megbocsáthatom-e ezt neked valaha?

— Magda, szédülök, én már elbuktam, de talán a te számodra még nincs vége mindennek. Hallgass, könyörgöm, hallgass egy kissé rám!

Ő nem fogta fel szavaimat, rám se nézett, gyötrődött tovább:

— Oly fáradt vagyok. Ugy fáj nekem az élet. Fáj, hogy szürke e mennyezet. Hogy vörös a fal. Hogy itt fekszem ezen a diványon. Hogy téged boldoggá nem tehetlek... Fáj nekem min-

den, a
Ó, ho
szakák
mulni
szitani
tával,
hangor

vágy s
vántak
vedély
Már k
és sen
retett,

nálak,

Es
a fáj
tam.
rózsas
ragyo
semmi
nyeim
léptem
rultam

A k
telen
legyőz
egyma

den, ami van és hogy úgy van, ahogy van...
 Ó, hogyan is kellett nekem élnem! Holdas éjszakákon sétálni, régen, messze, mélységesen bámulni a csillagokba, vadul, örülten önmagamnak szítani a sóvárgásaim tüzeit. Virágok gonosz illatával, szomorú álnok dalokkal, rezegtetve szegény hangomat a homályos szobában.

— Magda! Ó jaj nekünk már, százszor is jaj.

— És gonosz voltam, istentelen, mert ezer vágy sugarai megtörték rajtam. Ha nagyon kívántak, kacagtam, ha elhalkultak a sóvár szenvedélyek, néma arcom mögött zokogott a lelkem. Már kilenc éven át kinyílt virágként virultam és senkit nem boldogítottam. Mikor az uram szeretett, bizonynal reggelig sirt utána.

— Magda, ha most megragadnálak és kirabolnálak, én is meghalnék utána. Magda!...

És elfuladt a hangom. Megdőbbenve, lesujtva, a fájdalomtól felmagasztaltan, mozdulatlanul álltam. Ő szomorúan feküdt a hátán, meztelenül, rózsaszinben és fehérén tündökölve, leomló bronzragyogásu hajával, megdicsőült homlokával, és a semmibe bámult. Lassan megeredtek a könnyeim. Egy mély, küzdő lélegzetet vettem, hozzá léptem és mintegy bus imára hajlóan sirva leborultam rája.

A könnyeink összefolytak, mellem lihegő meztelen keblén feküdt és isteni nagy megvertségek legyőzhetetlenül, örökre elválasztottak bennünket egymástól.

ÉJJEL, FÉLEGY UTÁN

Mikor felért a második emeletre, elővette télikabátja zsebéből kis villamos lámpáját s mire a lámpa gombját megnyomta, már az ajtóhoz is érkezett. Az üdítő fénykévécskét az ajtó zárjának szegezte, a kis hideg kulcsot beleillesztette a kulcslyukba és simán nyílt fel a sötét ajtó. Bent volt a lakásban, becsukta maga után az ajtót. Megemelte a jobbkezét, előbb az érdes tapétát érintette meg, aztán felgyújtotta a villanyt. Tekintete átfutott a szobán és semmi váratlanon nem ütközött meg; pár pillanatra megpihent az íróasztalon ketyegő ébresztőórán. Érzékelt is homályosan a kerek fehér lapot, a fekete számokat és a két mutatót, de azért nem nézte meg, hogy hány óra van. Tehát holnap félórával később kel fel, ráér, — gondolta. És benézett a fekete reszketeg ürbe, a másik szobába, a nyitott ajtón keresztül. És kissé kellemetlenül érezte, hogy nem vonzza semmi vágy a másik szobába. Nem szerette a hálósobáját, emezt jobban tűrte. Talán azért volt ez így, mert a hálósobában egyszer betegen feküdt két hétig, és az nagyon rossz volt... Megnézte a zsebóráját. Nagy dupla-fedeles aranyóra volt az, a mellényzsebében, vastag aranyláncon. Félegy mult négy perccel. Több-

bet gondolt. És rátekintett ismét az ébresztőórára, mintha összeakarná hasonlítani a kettőt. De megint nem látta, hogy az mennyit mutat, mert már arra gondolt, hogy reggel kilenckor! Reggel kilenckor fog felkelni... Kilenckor... Holnap... a hivatal... Igen, a husz koronát holnap elküldi postán Máriásinének. De nem a szolgálával adatja fel mégsem, mert hát mit lássa az ezt a dolgot. Mi köze hozzá!... A felöltőjét levetette, a fogasra pillantott, de csak letette a divánra, mert épen a diván mellett állt. Indult a másik szobába... Ha meg délutánra halasztja a pénz feladását, megint megtörténhetik, hogy elmarad az egész dolog. Holnap délután a »Messina«-kávéházba megy uzsonnázni és ezentul állandóan oda fog járni, mert itt mindig mellé ül az a kellemetlen... Felcsavarta a villanyt. Legjobb lesz a husz koronát mégis csak délelőtt feladni a szolgálával, épen azért, mert mi köze hozzá. Annak a szegény asszonynak nagy szüksége van már erre a pénzre. Az ágya nem volt rendesen megvetve. Ezt nem szerette, mert így visszataszítónak érezte az ágyat... Elsején az apjának is több pénzt kell küldenie, mint rendesen. A kabátját már levetette és egy székes támlájára borította. A mandzsettáját kezdte legombolni. Tulajdonképpen csalás, ha az ember megfordítja a mandzsettáját, — gondolta. A külső vége tiszta, a belső meg piszkos. Még jó keresetű embernek is kell ilyen stikliket csinálni... Pár nap mulva már elseje. Mikor is van elseje, illetve milyen napra esik? — és ment vissza az első szobába, amelyben egy kis reklámnaptár állt az íróasztalon... Elsején már Sándornak is kell valamit törleszteni. Ötven koronát. Eppen kerekszám. De negyven is van annyira kerek, mint az ötven. Ennyit

fog törleszteni... Elseje péntekre esik. Ma kedd van... Az ember bármennyit keres is, annyi a fizetnivalója, hogy elmegy a kedve mindentől. Sőt mindig rosszabb és rosszabb, mert az ember lassanként mindent megun. Már enni sem jó, inni sem jó, csak éppen hogy muszájból csinálja az ember mind a kettőt. No de azért megnősülni is ostobaság... Negyedikén és ötödikén ünnep... Már ismét bent állt a másik szobában. Ahogy megállt és így megszűnt léptei alatt nyikorogni a parketta, feltűnt neki a nyikorgás és boszankodott a parkettán. Igaz, hogy bajosan tudna valaki orozva közeledni hozzá, éppen azért, mert könnyen nyikorog a parketta, de hát ez nem számít, azért még nem volna szabad a parkettának ilyen kellemetlenül nyikorogni. Leült az ágy szélére és megoldotta a cipőjét. Mégis csak el kell kezdenie újra a sportot, így, harminchat éves vén fejjel. Amióta nem sportol, minden testi erő-kifejtés nehezére esik. Most például, hogy lehajlott, egészen összenyomoritotta a hasát. Sportoló ember az ilyesmit meg sem érzi. Huh, mikor katona volt, milyen undok volt a »gelenks-übung«, mégis milyen nagyszerű az... A cipő is lent volt... A harisnya is... Tehát holnapután... fenét holnapután, negyedikén és ötödikén ünnep. Vasárnap, hétfő, kedd ünnep. Elég butaság, de jó... Hiszen akkor nem is tizenhatodikán kezdi meg a szabadságát, hanem hatodikán. Nagyszerű! Így három nappal hosszabb lesz a szabadságideje. Négy hét és három nap. Harmincegy nap. Akkor már szombaton utazhatna, este felülne a vonatra és másnap délelőtt már Berlinben volna. Két hét Berlinben, két hét Párisban... A lukas harisnyákat már össze kell majd mind szedni és megstoppoltatni. A mult esztendő-

ben
nánér
ingét.
az in
föld,
inget
Végre
Mert
uralk
legfe
már e
a má
lencr
az ig
kor t
abba
A ku
srófo
rendl
vitess
Itt is
éjjeli
nem
barna
látott
már
nába
kirak
Jófo
Fiata
hatna
pénte
Nem
nie.
szaba
küdt

ben nagyon jól megcsinálta ezt... igen, Kotonánénak hívták... Az ágyon ülve vetette le az ingét. A székre akarta dobni, de nem jól dobta, az ing a szék mellé esett a földre. Nem baj, a föld, azaz padló is tiszta, illetve holnap tiszta inget vesz fel... Most lesz először Berlinben. Végre! Szép kort ért el, mire megláthatja Berlint. Mert az ember tulajdonképpen rabszolga. Még egy uralkodó is rabszolga... Felvette a hálóingét, a legfelső gombbal begombolta. Felállt, a parketta már ettől is nyikorgott, — boszankodott. Átment a másik szobába. Beállította az ébresztő órát kilencre. Pedig lehetséges, hogy már holnap bejön az igazgató. De nem baj. Most már csak kilenc-kor fog felkelni... Ezeket az esteli sörözéseket abba fogja hagyni. Már ugyanis pocakosodik... A kulcsal is bezárta az ajtót, a villanyt le-
srófolta. Visszament a hálószobába... Minden
rendben van, holnap telefonál a szabónak, hogy
vitesse el a dohánybarna ruháját és vasalja ki.
Itt is lesrófolta a villanyt, aztán felgyújtotta az
éjjeli szekrényen levő csillárt... Még mindig
nem vett piros és zöld nyakkendőket a dohány-
barna ruhájához. Persze, mert elfelejtette. De
látott zöldet a »Bauer és Holz« kirakatában. Most
már nem fogja elfelejteni, mert ha a »Messi-
nába« jár uzsónnázni, mindennap látni fogja a
kirakatot... Két hétig lesz Berlinben. Nem sok.
Jóformán semmi. De hát már neki az elég.
Fiatal ember, az más... Már szombaton utaz-
hatna. De ma már kedd. Kedd, szerda, csütörtök,
péntek, szombat... Aj, már lehetetlen a dolog.
Nem lehet mindent ilyen rövid idő alatt elinté-
nie. A hivatalban sem lehet... Eh, marad a
szabadság tizenhatodikára... Már az ágyban fe-
küdt, felhuzta magára a paplant állig. Paplan-

nak legszebb szín a piros. Vidit. És bizony szükség van az embernek egy kis vidámságra, amikor lefekszik, mert mégis csak olyan a lefekvés, mintha az ember kissé készülné meghalni. Mintha az ember kissé temetkezne. A lefekvéshez mindig elszántság kell. Az éjjeli szekrény csillárján zöld ernyő van, de hát hiába. Nem sokat használ az... Talán aki nő és szereti a feleségét. No de van annak is baja elég. Ő nem házasodnék már meg harminchatéves vén testtel és lélekkel. Pláne, leginkább csak a fiatal leányokat szereti! Tizenhat-tizenennyolc éveseket, üde kis moletteket. Tizenötödikén este ül vonatra, tizenhatodikán Berlinben lesz. Kissé unalmas lesz, mert nem fiatal már és a munkát nagyon megszokta. Alig tud munka nélkül elleni. Egészen más egy művészféle vagy valami ujságíró. De mit csináljon egy hivatalnok Berlinben két hétig?.. Most jó erőben van, de jövőre biztos, hogy megint Karlsbadban kell töltenie a szabadságát... Ej, még az sincs kizárva, hogy egyszer csak elhatározza magát és megnősül. Ebből a kis Lenke iránti epekedésből még lehetne valami. Lenne aztán gyerek. A gyerekekkel aztán elbibilődik az ember elméje. Valami célt érez az ember a szívében... Tehát holnap okvetlenül el fogja küldeni a husz koronát Máriásinének. Délelőtt, a szolgával küldi postára. Az utalvány szelvényére csak a nevét írja, egyebet semmit. Berlinből és Párisból képes lapokat fog küldeni Lenkének. Mielőtt elutazik, azt fogja neki mondani, hogy fáj, hogy olyan sokáig nem láthatja. Ezt egész komolyan, érzéssel fogja mondani, hadd lásson valamit a leány... Holnap a szabónak is telefonál. Holnap veszi meg a világoszöld nyakkendőt is. Még a paplan is milyen meleg, hát még ha dunna lenne! Nyi-

tott ablakok mellett pedig nem lehet aludni... Eloltotta az éjjeli szekrény csillárját is. Mind-össze ezer koronája lesz az utra. Nem sok. Alig is lehet már előrébb mennie hosszú éveken keresztül. Mind a két aligazgató még aránylag fiatalember. Ha úgy véletlenül meghalna a Szemenyei, az nagyon jó lenne. Kollánt nem is kívánja, mert úgy is hiába kívánná, az száz évig is élél, akkor is úgy ütik majd agyon. Azt pedig már ma is megérdemelné... Az utra vesz egy új sárga utazó táskát. Mire hazajön, egy krajcárja sem lesz. Elfogy a következő elsején járó fizetése is. Persze, legjobb lakbéres hónapban megkezdni a szabadságot. No, a kis Pistának majd hoz valami kedves kis német apróságot. Valamit, ami érdekes és amit nem lehet mindjárt elrontani. Mi is lenne az?.. Hát ez meg mi?.. Kopogtatnak valahol... Most mintegy kábulatból hirtelen eszmélt és erős kopogást hallott a másik szoba ajtaján... No ez érdekes, — gondolta, — ez se történt még velem, hogy valaki éjjel rám zörgessen. Ejnye, milyen furcsa... A kopogtatás megismétlődött. Aggasztó volt kissé, mert így éjjel, egy óra tájban történt és azelőtt soha elő nem fordult. Felcsavarta a villanyt, felült, majd felállt. Hogy így hanyatt pihenéséből, félálomból riadt fel, a szíve kissé dobogott és valami kis aggodalmat szállított szét az egész testébe. Ment a másik szobába. Ment az ajtó felé. A parketta nyikorgása most nagyon kellemetlen volt. Szinte ijesztő. A kopogás most újra hallatszott, kemény és száraz volt... Az ajtóhoz ért, kiszólt:

— Ki az?

— Egy hordár. Sürgős levelet hoztana.

— Kinek szól a levél?

— Szemere Andor urnak.

A külső hang gyáva, erőltett, viszontagságos hang volt, mintha valami megvert, gonosz emberé lett volna. De hát hordár, levelet hozott.

Kizárta az ajtót és kinyitotta. E pillanatban mozdulás, ütődés és erős lélekzet zaját hallotta és egy kezet érzett az arcán és a száján, mely erősen rátapadt, rémitő és undorító volt. Hirten valami izzó sötétség futott át az elméjén, amelynek elvonultával újra tisztán eszmélt egy pillanatra. Ekkor mintha valami már történt volna vele, csak azt tudta, hogy valamit érzett a mellén, valami kemény ütést. Semmi fájdalmat, vagy szurást nem érzett, csak jóleső elbágyadást. Aztán még egy gondolat röppent el elméjéből, valami ijedtségféle, egészen határozatlan, ilyesmi: jaj ez rémitő.

Könnyen, szerencsésen halt meg.

A SOFFŐR

Előbb lakatossegéd volt. De gyöngye testü le-
gény maradt és kissé köhögös is lett, belátta,
hogy nem a legalkalmasabb mesterségbe állította
a sors. A különórázást éppenséggel nem bírta,
pedig nagyon elkelt volna a több kereset, mert
a familiában ő volt az egyetlen kenyérkereső.
Különösen aggasztotta a köhécselés, meg arcá-
nak sápadtsága. Muszáj volna, — gondolta —
valami más foglalkozás után nézni, mert ebből
előbb-utóbb kidől. De bajos volt még meg-
moccannia is, mert a pénz állandóan kellett.
Majd, majd, — halogatta, — majd, ha az öccs
is keres, akkor! Az is lakatosnak készül, egy
esztendő múlva már segéd lesz. Szerencsére erő-
sebb testü, jobb mellü, mint ő.

Tovább gyötörte magát, néha különórázott is.
Munka után alig birt hazavánszorogni. Ahogy
testének gyöttrését tehetetlenül kellett szemlélnie,
mindinkább szomorú, elkeseredett és nyugtalan
lett. A teste fáradt volt, a lelke fájdalmas iz-
galmakkal, szabadulni vágyással, a jobbnak türel-
metlen áhításával volt tele. Pihenni vágyó testét
fölvetette lelkének nyugtalansága, ment, el hazul-
ról, ki az esti sötét utcákra és kóborolt, lázas
hangulatait lelkének holtrafárasztásával verve

agyon. Soha valami kis kávéházba be nem ülhetett, soha lányokkal nem mulathatott, mert pénze nem volt, minden pénzt haza kellett adnia. Mikor a köhögés nagyon aggasztotta, mindig elhatározta, hogy szakít a pályájával, bármi történik is, nem vár tovább. Azután megint belátta, hogy nem mozdulhat. Nyugodtabb elmékedései során jó pályát szemelt ki magának. A soffőrséget. A lakatosmesterségből ez könnyen elérhető. Aztán, ha majd soffőr lesz, vidékre megy valami gazdag urhoz, jó kosztja lesz, könnyű munkája, sokat lesz a szabad levegőn. A göthössége is elmúlik majd... De várnia kell, várni, várni, csak bírja még a szervezete. Mert amig tanul, alig keres valami pénzt. Pénz pedig kell a családnak. Meg kell tehát várnia, amig az öccse segéd lesz. Akkor majd meg lehet a föladatot oldani úgy, ahogy szépen kitervezte.

Egy év múlva segéd lett az öccse. Hetenként 18 koronát keresett. Most már hozzá lehetett fogni a terv fokozatos megvalósításához. Belépett tehát egy garage-ba gyakornoknak. Itt tulajdonképpen tanuló volt, tehát csak 10 koronát fizettek neki hetenként. Ezt a pénzt is haza kellett adnia... Cimboraságba elegyedett soffőrökkel. Ezek szép pénzeket kerestek, uri módra költek, és sokat lumpoltak. Éjszakánként az »Arany Pávába« jártak, ott mulattak, minden éjjel két-három automobil állt az »Arany Páva« előtt. Néha csak szűkebb társaságban mulattak a férfiak, de leggyakrabban éjjeli lányokkal. Sok sört ittak, az is előfordult, hogy pezsgőztek. Őt majdnem mindig magukkal vitték a barátai. Nagyon tetszett neki a mulatozás, legjobban a kicsinosított, szesztől kipirult arcú leányok tetszettek, akik közül mindegyik valamelyik soffőr-

nek a
borák
nak,
nyörö
dig n
lelkét
Szász
cimbo
semm
pillan
dig e
Alí
gyako
levisz
állást
egy n
éjjeli
egy s
auton
tizene
folyto
uraka
san e
borra
nek.
nagy
az eg
van,
kivül
valan
két p
spric
Ha
nem
cerre
lehet

nek a szeretője volt. Az ő cechjét mindig a cimborák fizették, mikor aztán vége lett a mulatásnak, azok elmentek a leányokkal, szerelmi gyönyörökre, ő meg mehetett haza. Ilyenkor mindig rettenetes sóvárgó fájdalom szállta meg a lelkét és szörnyen megalázottnak is érezte magát. Százszor is megfogadta, hogy nem tart többé a cimborákkal, pénz híján nincsen neki köztük semmi keresni valója. De nem tudott urrá lenni pillanatnyi vágyakozásai fölött, ha hívták, mindig elment az »Arany Pávába«.

Alig várta, hogy leteljék már a hathónapi gyakornokoskodás. Végre csakugyan le is telt, ő levizsgázott és egy másik nagy garage-nál jó állást kapott. A második héten ki volt rendelve egy nagy Fiat-kocsival a »Magyar Kaszinó«-hoz éjjeli szolgálatra. A kaszinóban bál volt, neki és egy soffőr társának volt a föladata, hogy két automobillal a vendégeket hazaszállítsák... Már tizenegy órákor munkája akadt és attól kezdve folytonosan szállította a vendégeket. Hölgyeket és urakat, vagy haza vagy valami kávéházhoz. Gyorsan és vidáman járt, minden fordulónál nagy borraivalókat keresett. Rettentően örült a pénznek. Elhatározta, hogy a munka befejeztével egy nagyot mulat. Holnap estig fog zúllen. Elveri az az egész pénzt, amit keresni fog. Ehhez joga van, ugyanis eleget koplalt eddig, meg ugyanis rendkívüli pénz ez... Minden forduló közben megállt valami kis kocsmá előtt és megivott egy vagy két pohár spriccert. Később, amikor már sok spriccer volt benne, áttért a konyakra.

Három órákor már harmincnyolc forintja volt, nem számítva azt a pénzt, amit elköltött spriccerre és konyakra. De három órákor már meglehetősen ittas is volt. A gyomra is kezdett fáj-

dogálni, félt, hogy mire ő kezdene mulatni, már nem tudja magának semmi hasznát se venni. Alig várta már, hogy vége legyen a munkának. Aztán eszébe jutott, hogy bizonyára öt óráig is eltart a fuvarozás és akkor már nem lesz élet az »Arany Páva«-ban, egy szál cigányt se lehet már fogni és az éjjeli nők is mind hazamennek már akkorra.

A mai napnak ilyen módon való befejezését annyira lehangolónak és komisznak találta, hogy abba sehogy sem birt megnyugodni. Hirtelen elhatározta tehát — éppen két vendéggel száguldott —, hogy nem megy már vissza a kaszinó elé, hanem egyenest az »Arany Páva«-hoz vezet. Holnap majd azt fogja mondani a garageban, hogy hiba esett az automobilban.

Igy is tett. Annyira fölvidult a megtalált megoldáson, hogy folytonosan mosolygott és mindenféle pajkos tréfán törte a fejét. Abban a korszakban, ahol a legközelebbi pohár konyakot itta — mivel éppen libahúst látott enni —, vett egy egész sült libát, bepakoltatta és azzal jelent meg az »Arany Páva«-ban. Kibontotta a libát, asztalához ültetett minden jelenlevőt és kezdett lakmározni. Bort is hozatott, ivott és itatta a többieket. Eközben, mivel már teljesen részeg volt, ordított és állandóan bambán nevetett.

Igy kezdődött várva-várt mulatsága és így folyt egy darabig. Egyszerre csak belépett soffőr társa, aki a másik kocsival teljesített szolgálatot a kaszinónál. A soffőr, amint öt megpillantotta, azonnal nagy dühösen rátámadt és szidni kezdte, hogy talán meg van őrülve, ilyen baromságot cselekszik, beül ide inni, amikor még anynyi a hazaszállítani való vendég, mint a döglött légy. Már nem győzték várni, folyvást keresték.

Azé
»Ar
fő
fö
ki
és
már
egy
is
men
lebe
len
leta
tány
söb
öt,

Nag

Azért is jött érte; gondolta, hogy itt van az »Arany Páva«-ban. Szedje össze magát és üljön föl a gépre és jöjjön munkára... Ő szó nélkül fölcihelődött, fizetett és ment. Támolyogva ment ki az ajtón. Föülte a nagy Fiat-ra, megeresztette és száguldott vele. Közel a kaszinóhoz, amikor már majdnem szerencsésen megérkezett, nekiment egy konflis kocsinak. A kocsí földült, a kocsis is és utasa is súlyosan megsebesültek. Mire a mentők megérkeztek, a kocsis már élet-halál közt lebegett. Az utast is — egy bálozót — eszméletlen állapotban vitték el. Őt a rendőrök azonnal letartóztatták és beszállították a kerületi kapitányságra... Az igazolványát elvették tőle és később a főtárgyaláson, hathónapi fogházra ítélték, őt, a göthösmellüt, fogházra, betegsége, halálra.

HARC

A színésznő szalónja. A színésznő egy karosszékben ül, a kritikus egy másik karosszék mögött áll és arra támaszkodik. A színésznő szép és elegáns, bár kissé már hervadó, korai hervadásnak indult. A kritikus alacsony, zömök természetű fiatalember, arcának a színe fakó, arcvonásai idegesen nyugtalanok, apró, mélyre süppedt szemeiben az örökös szomorúság csunya, fekete lángjai lobognak. Beszélgetnek. Eleinte közömbös dolgokról. A színésznő bágyadtan kedves és ajkain mintegy részvétteljes mosoly lengedez. A kritikus állandóan nevet és torz vicceket mond. De nyomban le is leplezi magát. »Álarcom: a tréfák és nevetés. Együttal vértézetem is a faggatás ellen. Ó jaj, csak hamisság! Bár mindig komoly és nyugodt lehetnék, bizonyos, hogy akkor sokkal vidámabb ember lennék«. Csakhamar rájutnak a tárgyra, a tegnapi bemutatóra.

- A darab kitünő volt.
- És az előadás?
- Szintén kitünő.
- Jól játszottam?
- Jó-ól.
- Csak jól?

— Csak jól? Pedig azt mondta, hogy az előadás nagyszerű volt. Tehát a többiek jobban játszottak.

— Nem játszott jobban senki sem.

— Akkor ellentmondásban van. Valamelyik véleményét módosítani kell. Nos?

— Főlöskéges, hogy módosítsam a véleményemet. Egy kis ellentmondás nem a világ.

— Nem értem, amit beszél. Én egyszerűen jól játszottam, nem játszottam azonban rosszabbul, mint a többi szereplő, az előadás mégis nagyszerű volt. Maga is elismeri, hogy ellentmondásba keveredett. Világosítson fel! Tudja, hogy a maga véleménye fontos nekem, eltekintve attól, hogy a véleményét meg is írja, mert bizonyára maga ír kritikát az »Uj Tüzekbe«.

— Igen, én írok. Ami az ellentmondásaimat illeti, szívesen szolgállok magyarázattal. Öszinte leszek. Különben is őszinte ember vagyok, keményen őszinte. Nyíltan megmondom tehát, — hisz örülök, hogy alkalmam van ezt megmondani! — bárhogyan is játszanék, én nem tudnék magáról különb jelzöt kiejteni a számon, mint hogy: jó. Egyszerűen: jó. Nem valami örvendező, lelkes hangsulyozással, hanem ahogyan mondtam, szárazon, kényelmetlen beletörődéssel.

— Ugy... Valamit mindig sejtettem, amikor a szemembe néztem. De ekkora indulat ellenem: megdöbbsent. Mit fog tehát rólam írni?

— Még nem gondoltam el részletesen a cikket, magáról mindenesetre valami bántóan kellemetlent.

— Rettenetes! És ezt a szemembe mondja.

— Ha elviselhetetlennek érzi a kijelentéseimet, ne beszéljünk tovább erről a témáról.

— De csak beszéljünk. Hisz ez rettenetes

dolog, beszélnünk kell róla. Hogyan irhatna rólam kellemetlent? Hiszen azt mondta, hogy jó voltam.

— Igen, azt mondtam. Most, magának, négyszemközt. Irni azonban nem azt írom.

— Csak nem fogja azt írni, hogy rosszul játszottam?

— Körülbelül azt fogom tenni.

— Hallja... ezen már csak mulatni tudok. Nevetségessé fog válni. Mindenki észreveszi a rosszindulatot és ítélete elveszti a hitelét.

— Semmiesetre sem. Bizonyos lehet benne, hogy nem fogom ostobán csinálni a dolgot. Ha azt írnám magáról, hogy rossz volt, még ezt a véleményt is kitünően meg tudnám indokolni. De nem azt írom. Dicsérni fogom magát. Ravaszul, alattomosan, megsemmisítően. Nagyszerűen akarom megcsinálni a cikket. Nagy ambícióval készülök erre a feladatra.

— És — talán még ezt is meg fogja nekem mondani ugyanilyen »őszinteséggel« — honnan ez a nagy ambíció?

— A gyűlölet táplálja ezt az ambíciót.

— És nem tartja becstelennek, amit tesz?

— Nem. Így kell tennem. Tartozom ezzel magának, vagy magának, ahogy tetszik. Máséppen nem is cselekedhetek, tehát morális a cselekedetem.

— Ez a morál kissé tulmagas.

— Némelyik embernek mindenesetre. Kétségtelen, hogy ez a morál a köznapinál magasabb morál.

— Maga tehát gyűlöl engem. Ezt, amint már mondtam, néha sejtettem. Elárulta némely izzó rámnézése. Tudom a gyűlölet okát is.

— Ezt gondoltam.

— Én tetszettem magának.

— Amikor először megláttam magát, egyszerre soha el nem alvó láng lobbant fel a szivemben.

— Tehát még most is lobog az a láng...

— Igen. Csakhogy azelőtt biborszínű volt az a láng, ma már fekete.

— Fekete... magának tetszettem, maga nagyon kívánt engem és a vágyai megbuktak... Bizonyos, hogy az a láng fekete?...

— Bizonyos. Gyűlölöm magát és *csak* gyűlölöm, mint minden nőt, akit nagyon kívántam és aki boldog vágyaimat meggyalázta. Maga érezte minden mozdulását a véremnek, minden rezdülését az agyamnak, látta a hangtalan kinomat, kérdezem most, miért nem nyilhattak meg számomra az öröm kapui?... Feleljen! Feleljen kiméretlenül. Csak azért, hogy tudjak. Hadd váljék a sejtésem még lesujtobb tudássá. Feleljen őszintén.

— Őszintén... Milyen nehéz az. De menni fog. Tehát... mert maga csunya. A szomorú, tehetetlenül sóvárgó tekintetében van valami elriasztó. Sohasem tudnám magát szeretni. Talán csak emiatt a tekintet miatt. Nem tudok egyetlen órát sem elképzelni izzónak és szépnek, amelyben a magáé lennék.

— Így tudtam ezt sötét órákban és a sötét órákban fogant gondolatok az igazak. Mégis rettenetes, amit mondott. Kár a szinigazságot kétkedés nélkül ismerni. Ne folytassuk tovább! Gonoszul brutális volt a kérdés, amire választ kértem.

— Nem, nem, csak folytassuk. Talán mindent, mindent tudni, mégis hasznos. Tehát... már kezdettől fogva reménytelenül tárultak ölelésre fantáziájában a maga karjai. De hát Istennem, végső dolog csak a halál. És nem min-

den szerelem oka a kölcsönös tetszés. Hiszen tudja, hogy a nő: szép és aljas. Azt szokták mondani, hogy aljas, de azt kellene mondani, hogy szerencsétlen. A nő mindig szeret és sohasem azt szereti, akit szeretni forrón óhajt...

— Tehát maga is szerencsétlen?...

— Nő vagyok. Én is csak türom az életet minden szerelmeivel együtt.

— Csakugyan?... És Keresztes Elemér?

— Esküszöm, hogy érdek. Keresztes Elemér színházi hatalom. Ha ő nem magasztal, végem van.

— És Bándy gróf?

— Esküszöm, hogy csak a pénz. Kellenek a ragyogó ékszerek, kellenek a bódító illatszerek, a ruhák, az automobil, kell, kell, kell!

— És ki a boldogtalan, akit csupán a meddő óhajtás holdszinü fénye sugároz be?

— Azt nem mondom meg. Egy senki, egy semmiházi ember. Gyönyörű és gaz.

— Talán messze van?

— Nincs.

— Miért boldogtalan tehát maga?

— Egyszer szeretett és elhagyott. Másoké. Ha nagyritkán látom, gunyosan mosolyog, amikor beszél velem és én reszketek.

— Talán sajnálom is magát.

— Ne sajnáljon. Legyen erős. A nőt szeretni kell, ha alkalom van rá, nem kell törődni az ő fantáziáival. Elvégre a realitás némely percekben mindig diadalmaskodik a fantáziákon.

— Értem. Köszönöm ezt a kényszerű kegyet, mindenesetre jól esik, hogy visszautasíthatom.

— Meggondolta, amit most cselekszik?

— Nem. Nem is kellett meggondolnom. A hangulatom spontán megnyilatkozása az. És ez a hangulatom állandó.

— Lássá... Ismétlem: a nő szerencsétlen. Ha az utcán végig megyek, ezer férfiszem vágyai rajzanak rajtam. És ime, mi nem történt most velem!.. Megbántott — de talán jobb is így. Jobb így, de ez mégis megbántás, egy friss seb, amely még jó ideig sajogni fog. Remélem, most már megérdemeltem, hogy legalább is azt írja rólam, amit szóval mond.

— Mindenesetre... úgy érzem, mintha legyőzött volna. De nem győzött le, csupán eldobom a fegyvert, feladom a harcot és ez kegyelem. Nem írom azt, amit óhajt, de nem is írok semmit. Nem fogok kritikát írni a tegnapi bemutatóról. Átadom másnak a megbízatásomat. Majd elintézem a dolgot az »Uj Tűzek« szerkesztőjével.

A kritikus pár perc múlva elbúcsuzott a színésznőtől. Hidegek és kevésszavúak voltak mind a ketten a búcsúzáskor. A színésznő megbántottságát némi gunyos mosollyal leplezte. A kritikus e gunyos mosoly emlékével távozott. Úgy érezte, mintha mind a ketten súlyos ütlegeket mértek volna az egymás vonagló lelkére és a másik kapott volna többet, bár talán inkább a saját vitaütései csaptak vissza rá. De zavarta a gunyos mosoly és hosszú-hosszu ideig sem tudott nyugalom borulni fantáziáló, kereső, számítgató elméjére.

Azután úgy gondolta, hogy némi borongós nyugalmat mégis csak úgy tud szerezni, ha megírja a kritikát, ha mégis csak valami bántóan kellemetlent ír a színésznőről. Megigérte, hogy nem ír semmit?.. De a nyugalom kell! Kell, mert abba bele lehet örülni, ha nyomorultul elintézetlen ügyek emlékei furnak, faragnak, zakatolnak az eszmélő, gondolkodó ember elméjében.

SÖRÖZŐK

Friss, csillagos juniusi estén ott ülnek egy köruti vendéglő terrasán. Öten-hatan vannak csak, mert hát nem mind tartoznak egymáshoz. Sőt egymáshoz csak egy nő és egy egyenruhás kalauzféle ember tartozik. Nem férj és feleség, az meglátszik rajtuk, de valami ehhez hasonló, az is meglátszik rajtuk.

Valóságos kert ez a hely ebben a nagy városban, ebben a rengeteg, szürke és száraz köhalmazban. A kerítése zöld s ha a kerítése valaminek zöld, az Budapesten már félig kert, ha egyéb semmi sincs is benne... De itt a zöld kerítést vadszőlő futja be s a kerítés mellett, csekély távolságokra egymástól, babérfák állanak. A babérfák hordókban állanak, a hordók tele vannak fekete, nedves földdel. Ha nagyon megérölteti az ember az orrát, friss, kellemes földszagot is érezhet... Odább a járdaszélen nagy, igazi eleven, élő fák, még pedig négyen. Jó lombosak és ismétlem, eleven, élő fák!

Állatkák is vannak. Apró bogarak, lepkék. A villanyos lámpák körül szálldogálnak, meg a fehér abroszon legelésznek. Mikor az ember így már a harmadik korsó sörnél tart, szépen elmorfondálhat róluk: Ez az abrosz a Hortobágy, ezek

a szar
Ez a
mes
az ág
dolja
mégis
ber...
ágas?
az egé
ezek
vissza
ökrök

A k
nél j
még
ségek
Ez a
ennek
Finon
előkel
forma
egyik
tőke
5%-o
hajtás
Ezt eg

A
iszik.
egésze
Sikke
a retk
mogat
rendü
elfogy
egész
gény

a számár bogarak meg az ökrök és a tehenek. Ez a kenyérgolyóba szurt fogpiszkáló meg a gémes kut...Nincs gémje? Hát elveszett. Csak az ágas maradt meg...Hiányos kut. Így gondolja az ember, hogy »hiányos kut« — mert mégis csak Budapesten és a köruton van az ember...Csak az ágas maradt meg...Hogy nem ágas? Hát persze nem ágas, mert csak egy ág az egész fogpiszkáló. Azért ez mégis a Hortobágy, ezek a számár bogarak meg, amint itt összevissza mászkálnak és legelnek, olyanok, mint az ökrök meg a tehenek.

A kert vendégei mind söröznek. Az »ablakegy«-nél jóképű elegáns ur ül. Elsőrendű panamája még pár inggel s a per- és végrehajtási költségekkel együtt 400 korona 60 fillérbe került. Ez a panama árnyoldala. Mert mint mindennek, ennek a panamának is lényegében két oldala van. Finom, apró fonás, hajlékonyság és rugalmasság, előkelő betyáros forma, mondhatnám odavágók-forma, lágy-hangulatu kék-fehér szalag: ez az egyik oldal, a fényoldal. Ennyi és ennyi korona tőke áru vételára, annak ettől és ettől járó 5%-os kamata, ennyi és ennyi per- és végrehajtási költség: ez a másik oldal, az árnyoldal. Ezt egye meg a fene!

A jóképű eszik és müncheni paulaner-sört iszik. Azután — bizonyára mert még nem lakott egészen jól — eidami sajtot rendel, retekkel. Sikkes kéz- és ujjmozdulatokkal hámozza meg a retket, sőt vesz a tányérjára, a retket belenyomogatja és úgy eszi. Mindez igen jól áll az elsőrendű panamához. Mikor a sajtot és a retket elfogyasztotta, kuglert kér. Egyszerre dug egy egész darabot a szájába...A terraszc elött szegény ember baktat, végig vezet i tekintetét a ven-

dégeken s ahogy a jóképüre néz, éppen, mikor annak a szája tele van tömve kuglerrel, azt gondolja, hogy akadjon meg a torkodon, és baktat tovább.

A jóképü, mialatt eszik, két dologgal van elfoglalva. Nézi a Hortobágyot — mert az ő asztalán terül el — és nézi a kalauzékat. Érdekes mind a két dolog, de a kalauzék érdekesebbek, mint a Hortobágy. Jóval érdekesebbek. Ezért úgy osztja be magának az időt, hogy míg ide három részt néz, addig a Hortobágyra csak egy részt néz.

A kalauzféle egy olyan növel ül, aki hasonlít a tapirhoz. Alacsony, kövér, aprószemű, pislogó. Előttük egy-egy korsó sör áll. A férfi szivarozik és nagy vontatott gesztusokkal beszél. A kis tapir nő folyton mosolyog. Szegény, lompos, csunya nő, az arca vértelen, de azért most nedvesek, csillogók és boldogságos tekintetűek a szemei. Hogy is ne, mikor előtte a kancsó, mellette az »embere«.

A jóképü, amint el-elnézi a gesztusokat, meg a tapir nő tekintetét, azt gondolja: »s ezt a söröcske tevé, ezt a söröcske tevé...«. A dallammal együtt gondolja ezt és veri hozzá az ütemet a kezével az asztalon s a lábával az asztal alatt. A kuglert is erre az ütemre rágja. És ezenkívül magáról nem gondolja, hogy ezt a söröcske tevé, ezt a söröcske tevé...

Utcai leány halad el a terras elött. Pillantása beleakad a jóképübe és egy óriási csábító ívet kanyarít a tekintetével, mely hirtelenében egészen az első emeleti balkónig fölszalad. De a jóképü nem reagál. Ez is jól áll a panamájához. Ujabb kuglert dug a szájába, melyhez a

leány
kodon

A
bozgy
Nagy
hárra
neki
szeser
a szá
fel v
mozd
ahogy
köl n
goru,
finon
vonás
gyit a
mert.
rende
azért
a szor
lauzel
képüt
a drá
finon
gyöng
tiszte
az El

A
ket é
tulfin
dolko
Enné
kat,
Ezek

leány hozzágondolja, hogy »akadjon meg a tor-
kodon«.

A közép-kettőnél ócskaruhás munkás ül. Do-
bozgyárban dolgozik, a Lehel-utcából került erre.
Nagyon megszomjazott, hát csak beült pár po-
hártra. A kalauzékat leszámítva, kissé tulfinom
neki az egész mindenség és ez okból nagyon fe-
szesen ül a székén. A szemeit erősen megmeresztí,
a száját kicsucsorítja. A bajusza is keményen
fel van kunkorítva. Általában mindene merev,
mozdulatlan, szinte haragos; az egész ember,
ahogy ott ül, csupa csucsorítás. Valósággal elnö-
köl magamagának az asztalnál. A tekintete szí-
goru, határozott vasvillatekintet. Csak a jóképű
finom kosztolása lágyítja meg kissé a kemény
vonásokat az arcán s valami kis melankóliát ele-
gyit az egésznek kifejezésébe. De csak kis időre,
mert aztán annál dacosabb lesz. További sört
rendel, sőt a pohárról áttér a korsóra. Csak
azért is! A vasvillatekintettel pedig megszurkálja
a szomszédságában álldogáló pincéreket. A ka-
lauzékat nem, mert azokat kissé sajnálná, a jó-
képűt pedig nem meri. Azt megvédi a panama,
a drága ruha és a jó képe. Kár lenne ám olyan
finom holmikért! A jó kép pedig, az a tej-
gyöngye dologtalan uri arc, hiába, mindig valami
tiszteletet kelt a dolgos szegényemberben. Ez egy
az Élet kedves kis játéka közül.

A vasvillatekintet tehát kizárólag a pincére-
ket éri. S mivel mindez onnan van, hogy kissé
tulfinom a hely, erről elmélkedik. Furcsán gon-
dolkodik. Az elméjét jólesően bizsereggeti a sör.
Ennélfogva csak megkezdeni tudja a gondolato-
kat, de folytatni nem, a folytatást csak végigérzi.
Ezek a gondolatok formába öntve, mondattal ki-

fejezve ilyenformák: »Hogy mit ülök itt? Hát merjetek innen kiszólitani! Közétek vágok!«

Nem kellemetlen gondolatok ezek, hanem a virtus feszengései. Nincsenek is sörözés közben az embernek kellemetlen gondolatai. Olyan a sör az elmének, mint a gépnek az olaj. Nem mintha könnyebben forognának tőle az ember kerekei. Azt nem! Inkább lassabban forognak... Hanem lágyan, simán forognak és nem nyikorognak. Ez pedig a fő, a nyikorgás! A rossz gondolatok, a következményekkel való számolások, apró aggodalmak: az ember kerekeinek a nyikorgása. Néha úgy nyikorognak az ember kerekei, hogy nem tud tőlük aludni. S ez a nyikorgás a sörtől lecsöndesül, elmulik.

Egy magános nő is ül itt. Vacsorázik és sört iszik a vacsorához. Egy háromtagu társaság is bejön, egy férfi és két nő. A tapirő végigszemléli az új jövevényeket, egyuttal a vacsorázó nőt is és most megállapíthatná, hogy ő valamenyi ottlevő nő közt a legcsunyább, sőt bizonyly a második mellékutctól balról egész a második mellékutcaig jobbra az egész köruton ő most a legcsunyább nő. De nem állapítja ezt meg. Ön-bizalmas, vidám ő most, sőt meglegedett. Tüzeli a sör, az édes, jó, kesernyés söröcske, az a sárga, aranyos ital, mely ilyenkor nyáron, mikor friss a levegő és csillagos az éjszaka, oly jól esik, hogy még jobban esik, mint a friss levegő és a csillagos éjszaka.

Meleg, érző tekinteteket vált a kalauz és a tapirő. Bizonyos, hogy innen együtt mennek haza, vagy máshová, jólékony, védő, eltakaró falak közé és szeretni fogják egymást, nagyon és szépen, majdnem oly nagyon és szépen, mint ahogyan két szép, gazdag, erős ifju lény tud-

hatja
Ilona
korul
A
evett
juk,
aprán
kein,
álmos
Néz,
keres
jöjjö
a kör
És cs

A
cába,
majd
doboz
doboz
kás...
Abban
gomb
De m
kor a
nál ig
só go
ám in
Szép,
aluszn
kor t
tehát
sört r

...
vendé
már r

hatja egymást szeretni, mint például Tündér Ilona és Árgyirus királyfi, akikről gyermekkorukban olvastak.

A magányos nő befejezte a vacsorát. Keveset evett nagyon. Talán nincs étvágya. Igen, mondjuk, hogy étvágya nincs... A sört is csak úgy apránként issza, lassan, jól megpihentetve az ízé-
kei, mintha spórolna. Néha ásit, mert hogy álmos. De azért iszik lassan és ül és itt marad. Néz, mereven előre, talán oda, ahol egy utca keresztezi az utat, talán vár, várja, hogy valaki jöjjön, valaki a kis keresztutcából beforduljon a körútra és jöjjön egyenesen feléje, hozzá, érte. És csak néz és aprókat pislog.

A munkásember hazamenne már a Lehel-ut-
cába, mert holnap hatkor föl kell kelnie. És majd holnap hatkor szidni fogja a világ összes dobozait és még azt az embert is, aki az első dobozt kitalálta, — mert hát ő dobozgyári munkás... Menne már, de meg maradna is. Habozik. Abban az állapotban van, amikor az ember a gombjától kérdezi meg, hogy igen-e, nem-e? De meg abban az állapotban is benne van, amikor az ember előre aszerint kezdi az első gombnál igennel vagy nemmel a kérdést, hogy az utolsó gomb az óhajtott feleletet adja. Mert nehéz ám innen hazamenni. Nem várja őt otthon senki. Szép, tiszta, jó itt minden. Otthon meg heten alusznak egy piszkos szobában. S a többiek ilyenkor úgy horkolnak már, mint a lovak. Azért tehát rövid a habozása, marad és még egy korsó sört rendel.

... Üldögélnek mind és isznak a terrasz éjjeli vendégei. Kissé mámorosak, hisz mielőtt leültek, már mámorosak voltak. Mámorossá tette őket az

illatos nyári éj. De míg ez fölajzotta, a sör lecsendesítette a lelküket.

... Gyönyörrel és vágyakozva isznak. De tudja Isten, mégis olyanok, mintha elszántan innának. Igen, mintha elszántan innának...

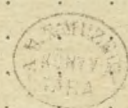
Hát csak igyatok édes testvéreim! Ha holnap fájdalmas is lesz a fölkelés és acsarognotok is kell majd magatokra, hogy kimaradtatok, ittatok, csavarogtatok, pénzt költöttetek, azért csak igyatok!... Jó és szép a mámor, melybe az a pár pohár szesz ringat benneteket. Apró gyönyörűségeket szólít életre a szívetekben, melyek azután táncolnak, mosolyognak és muzsikálnak. Nagyon gyönyörűen muzsikálnak... S olyan jól, olyan édesen butit a sör. És nektek nagy szükségtek van erre az édes, jó butaságra, mert ugyanis igen okosak vagytok már, mert tudjátok jól, egészen biztosan tudjátok, hogy ez az egész élet nem ér meg négy fillért, amennyi egy sós-kiflinek az ára.

Egy l
Az ist
Éjjel,
A sof
Harc
Söröz

TARTALOM:

Egy leány, több férfi	3
Az isteni nő	26
Éjjel, félegy után	38
A soffőr	45
Harc	50
Sörözők	56

Amatör Tevan=kiadás

A német, angol, francia bibliophil-irodalom óriási fellendülése arra indította kiadóvállalatunkat, hogy Magyarországon az első privátsajtót megteremtse. E privátsajtó — különállón nyomdávállalatunktól — tisztán bibliophil könyvek készítésével foglalkozik és cégünk tagja: Tevan Andor vezetése mellett kiváló szakemberek és művészek végzik a könyvek előállítását. »Amatör Tevan=kiadás« elnevezés alatt fognak e sajtó termékei napvilágot látni, mindenkor ügyelve arra, hogy a magyar irodalom legkiválóbb alkotásai igazi művészi, nemes anyagokból készült luxus=kiadásban jelenjenek meg. Az Amatör Tevan=kiadások mindig csak egy alkalommal megjelenő kiadások lesznek, másodszori megjelenés semmi körülmények között nem eszközölhető. A gondos és mintaszerű külső kiállítás tervével kapcsolatban a kiadóvállalat nagy körültekintéssel dolgozta ki a kiadás belső tartalmának programját. E kötetekben a magyar irodalom mesterművei, szövegileg is teljesen tökéletes kiadásban fognak megjelenni. Az Amatör Tevan=kiadás könyvei félévenként egymástól teljesen elütő kiállításban, minimális, számozott példányszámban kerülnek könyvpiacra. Ép a csekély példányszám miatt a vállalat további kötetekre előjegyzéseket elfogad. Előjegyzések bármely könyvkereskedés útján, vagy közvetlenül a kiadóvállalatnál eszközölhetők. Az Amatör Tevan=kiadás első köteteként 1914. évi január hó elsején

Kosztolányi Dezső:

A szegény kisgyermek panaszai

c. verses ciklus teljes kiadása jelent meg, finom meritett papíroson, félpergament kötésben, 500 számozott példányban.

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ

MÁGIA

(VERSEK)

ÁRA 3 KORONA

SOMLYÓ ZOLTÁN

ÉSZAKRA INDULOK

(VERSEK)

ÁRA 2 KORONA

Előkelő, művészi kiállításban
megjelentek a Tevan-kiadásban.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

Tevan Adolf
Békéscsaba